

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSRE:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Vasárnap, augusztus 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesércikk: Strossmayer ur.
- Két különvélemény.
- Egyről-másról. Irta: Vay Sándor gróf.
- Országos szabó-kongresszus.
- Hogyan dolgozik Jókai?
- Építkezési bajok.
- Olaszország krízis előtt.
- Szállítják a Szelle batorait.
- Tisztek és polgárok harca.
- Utí levelek.
- Különvélemény.
- Öngyilkos gyáros.
- A király születésnapja.
- Rablótámadás a városligetben.
- Halottak a szakadékokban.
- Pofon az iskolában.
- Tárca: A harag. Irta: Thury Zoltán.
- Csarnok: Szabadulás. Irta: Abonyi Árpád.

Strossmayer ur.

Budapest, augusztus 17.

Különöseket némelyik ember ambíció. Az egyiknek az egyszer kapott kitüntetés esik olyan jól, hogy azután kitüntetések hajszolására rendezi be az életét, a másikat pedig az egyszer kapott dorgatórium bőszi fel annyira, hogy azután már minden szereplése, minden működése mintha csupán arra lenne berendezve, hogy az első dorgatóriumot minél több kövesse és minél keményebb. Ez utóbbi különösek kategóriájába tartozik — úgy látszik — Strossmayer ur, a diakovári püspök, a hírhedt magyarfaló, az erőszakosan katoli-

záló, a nagy horvát propaganda reverendás vezére, akinek életére ugyancsak nem illik már rá az a népszerűvé lett kérdés: örült-e, vagy szent?

Mert eddig még a jóakarói reá applikálhatták ezt a kérdést, mivel ő maga legalább a látszat szerint a „szent” jelzőre aspirált a kettő közül. Rómával taktározott, üdvös egyházi célok mögé sáncolta el magát mindeddig, valahányszor szemére vetették csuf cselekedeteit. E cselekedetek révén Strossmayer urnak sikerült mostanáig két híres, súlyos királyi dorgatórium birtokába jutnia.

A legutóbbi ezek közül körülbelül egy esztendeje hangzott el, amikor a nagyhorvátok gyűlését követő banketten látta jónak Strossmayer ur izgatón, lázító beszédet mondani. Széles e hazában, de ennek határain kívül is nagy örömet keltett az az energikus hangú királyi dorgáló levél, a mi akkor Strossmayer urnak kijutott. De vajjon használt-e Strossmayer urnak ez?

Dehogyan is használt! Strossmayer elzarándokolt Rómába, a pápához és ott úgy tüntette fel a dolgot, mintha a katolikus egyház javára szolgáló és csakis annak javát célzó önzetlen, nemes működése miatt érnék őt idehaza dorgatóriumok. És akkor még annak is híre járt, hogy a pápa kegyeibe fogadta a jeles férfit, sőt hogy buzdította volna nemes működése folytatására . . .

Tehát „szent” férfiú — mondhatták Strossmayerre a hivei Horvátországban és Rómában. Csakhogy most legújabbán nagyon különös módon buvik ki a püspök ur működéséből az a lóláb, amit nyilván még Rómában sem fognak többé Strossmayer ur javára magyarázni. Mert a legújabb események megmutatják, hogy bizony a Strossmayer minden cselekvésében csakis a magyarfalás dolgozik és hogy a magyarfalás vágya kedvéért ő még a katolikus egyházi érdekeket is lábbal tiporja, sutba dobja.

Mert mi történik! Az, hogy Horvátországban, a Strossmayer ur egyházmegyéjében tömegesen térnek át a katolikus vallásu magyarok a protestáns vallásra. És pedig áttérnek azért, mert Strossmayer megtiltja tőlük a magyar szót, nem engedi, hogy templomaikban magyar prédikáció hangozzék. A katolikus magyarok előbb békésen deputációval kérték a magyar prédikációt; csak azután, mikor Strossmayer kijelentette kereken, hogy az ő egyházmegyéjében csupán horvátul szabad prédikálni — akkor fenyegetőztek az áttéréssel.

És ime, kiszült, hogy Strossmayerben magyarfalás és a politika sokkal erősebb az egyházhoz való ragaszkodásnál, mert engedte, hogy a katolikus egyház elveszítse több ezer hívét mikor engedte ezt, mint azt, hogy a magyarok templomába jog és igazság szerint magyar szó is hangozzék.

TÁRCA.

A harag.

Irta: Thury Zoltán.

Kenesey, a pénzügyigazgató éppen tíz nappal ezelőtt adta férjhez a leányát egy Duller Sándor nevezetű fogalmazóhoz, a kiből azonban rövidesen titkár lesz. A fiatalok úgy ismerkedtek meg, hogy a kisasszony néha két óra felé fölment az irodába az apjáért s aztán együtt mentek haza, keresztül a sétányon, meg a hídon, a hivatalnokok pedig utánuk leskelődtek az ablakon át. A szép, magas öreg ember karjába fogódzva egyenesen, katonásan járt a leány. Inkább ő vezette az öregot, a ki már meghajlott kissé derékban s fölnezt a gyönyörű, szálás, büszke lányra, ha beszélt hozzá. Az ilyen ebéd előtti látogatások egy idő óta mindig sürűbbek lettek s mielőtt a leány bement volna az apjához, egy pillanatra megállt a Duller ur asztala mellett. Csak két-három szót beszéltek mindössze.

- Benn van apám?
- Benn.
- Egyedül?
- Egyedül.

Aztán talákoztak valami bálban, később egy családnál is, meg a kollégium majálisán. A leánynak sok öcsce volt az iskolában, kisebbek, nagyobbak, a harmadik gimnáziumba kettő is járt közülök. Mivelhogy az egyik be-

várta a másikat, a ki eredetileg két osztályal mögötte indult meg. Még akkor se hitte azonban senki, hogy házasság lesz ebből az ismeretéből. Duller ur a legnagyobb mértékben közönyös volt a leánnyal szemben, — sőt mintha arra is vigyázott volna, hogy ne kerüljenek össze egy komániába. Egy kis, nagyon csinos polgári iskolai tanítónővel sétált, azzal állott föl a négyesekhez is. Azt mondták, hogy valami távoli rokona. Már majdnem hírbe hozta a rokonn, a mikor egyszerre híre ment az eljegyzésnek. Hamarosan rá meg is esküdtek s elmentek utazni. S tíz nappal később telegramot kapott a pénzügyigazgató a leányától, — a miben ez állott: — Este érkezem.

. . . Erkezem . . . Az öreg ember kiterítette a térdére a papirost s sirva olvasta: — érkezem, érkezem . . . Aztán megnyugodott abban, hogy a leánya már így szokott írni meg beszélni. A fontos személy; nem más, s tíz nap nem igen volt elegendő arra, hogy a fiu megszokassa erről a modorról. Aztán meg Velencéből érkezik a telegramm. Az olasz nem tud magyarul, rosszul is kopogtatott talán. — Este kiment a pályaudvarra s míg a vonat megérkezett, izgatottan tipegett végig a peronon. Egy lámpa alatt újra elolvasta a telegrammot is. Hanem az bizony nem változott meg dél óta. Messze a sötétségből három csillag világított ki, három szentjánosbogár s nőttek, hízta, gömbölyödtek, már az is hallatszott, hogy dörög alattuk a nehéz alkalmatosság,

a minek a homlokára föl voltak szögezve, aztán megvilágosodott előttük a két sín a peronon csengették, kiabáltak, targoncákat toltak erre-arra, s megérkezett a vonat. Még meg se állott egészen, már legugrott a kocsi-ból a leánya s erőlyes mozdulattal kiemelve maga mellől a podgyaszt, az apja felé indult.

- Hát az urad? — kérdezze az öreg.
- Majd ő is megjön, ha akar.

Az öreg ember most meg a lokomotívtól bámulta, iszonyuan elkomorodott az arca s morgogva szólott a leánynak:

- Ha ezt tudom, idefeküdtem volna ez alá.
- Ugyan. Gyerünk.

A leány előre ment s meg-megrokkoló lépésekkel, mögötte messze elmaradva, tétován indult meg az apja is a kocsi felé. Az egyikben már benn ült a leánya és rákiáltott: papa! Az öreg ember olyan nehezen kapaszkodott föl a lépcsőn, mintha tíz évvel öregedett volna meg azóta, a mióta kijött a leánya elé. Az uton semmit se beszéltek. Otthon is a leány szaladt föl előbb a lépcsőn s a maga régi szobájában ruhát váltott. Azalatt az öreg ember az ebédő lámpája előtt az abroszt bámulta s lassan összezavarodtak előtte a színek. A feje is zugott. Erre fölugrott s az ablakhoz szaladt friss levegőre. Azt hitte, hogy most mindjárt vége lesz. Reggel el se tudta volna képzelni, hogy micsoda csapás éri estére.

Arra fordult vissza, hogy szoknyasuhogást hallott a háta mögött. A leánya jött be. Még

Az Aradi Közlöny újévtől kezdve minden előfizetőjét bebiztosította baleset ellen. És pedig halál esetére 3000 koronára, rokkantság esetére szintén 3000 koronára.

Amilyen szomorú és felháborító eset ez Strossmayer ur részéről — másrészt üdvös következményei lehetnek. Mert addig Róma volt az, a hol szilárdan tartották ezt az erőszakoskodó, magyar faló horvát püspököt minden királyi dorgatóriumok ellenére; tartották azért, mert azt hitték felőle Rómában, hogy ő a katolikus egyház javára dolgozik és e miatt vált nálunk gyűlöletessé.

Nos hát most már láthatják Rómában is, hogy micsoda lelketlen politika vezeti a püspököt és láthatják, hogy ő ezt a politikát szolgálja még akkor is, amikor tudja, hogy vele a katolikus egyháznak, Rómának okoz vele érzékeny veszteségeket.

Remélhetőleg most már Róma is el fogja ejteni Strossmayer urat, aki így a külső támasztók és biztatók nélkül kénytelen lesz vagy lemondani magyarfaló politika iszenvedélyei gyakorlásáról, vagy — a püspöki szereplésről. (K.—sz)

Két különvélemény.

(A Fejérváry-jubiläum utóhangjai.)

Arad, augusztus 17.

Fejérváry Géza bárót az egész ország meleg szeretettel ünnepelte. Sietett a honvédelmi miniszter kezét megszorítani mindenki, akit ebben az országban kimagasló képességű, jeles vagy jelentékeny urnak ismerünk. A sajtó, pártokra való különbség nélkül a legnagyobb elismeréssel adózik a hős katonának, a kiváló államférfiúnak és konstatálhatjuk, hogy a jubilaris ünnep bensőségteljes, meleg, őszinte érzéstől áthatott megtisztelése volt a Fejérváry báró fényes multjának, sikerdus tevékenységének.

Ezzel az összhangulattal szemben két este megjelenő fővárosi ujság külön véleményt nyilvánít és egyenesen megvádolja, meghurcolja az ötven éves mult mesgyéjén álló államférfiu nevét.

Ha a nemzet most nem ünnepezné, hanem valami elképzelhetlenül kompromittáló botlás miatt lesújtó ítélettel illetné a honvédelmi mi-

nisztért, akkor sem volna szabad őt ilyen durva és gyalázatos módon megtámadni, annál kevésbé lehet értelme és indokoltsága annak most, mikor az ország színe és java, mindenki, akit ebben az országban valakinek hívnak, hódolatát fejezi ki az ősz államférfiu előtt.

Majd évtizedek multva, mikor a történetíró a ma megjelent lapokat elolvassa és összehasonlítja azokat a gonosz hangulatkeltésre szánt sorokat, melyek az említett két estilapban megjelentek, amazokkal a közleményekkel, melyek az ország összes tekintélyes lapjaiban megjelentek, meg fogja érteni azt, hogy a gyűlölet s a bosszuvágy vezette és sugalmazta azt a két szecessziós közvéleményt, mely kiválik a többi közül és olybá tűnik fel, mintha idegen ellenséges országoknak felfogadott bérencei, mintha ravasz és fondorkodó szövetségesek munkája volna.

Ha igaz volna, amit irnak, akkor is csak arra való volna az írásuk, hogy meggyalázzák a nemzet közvéleményét. Nem a velük ellentétes politikai irányt követő sajtót gyalázzák meg, hanem mindazokat, kik a sajtón kívül állanak és állásuknál, méltóságuknál fogva megbízott képviselői a nemzetnek és hivatott kifejezői a nemzeti akaratnak, az ország hangulatának.

Mi célja, vagy milyen elfogadható indoka volna az ilyen állásfoglalásnak akkor, ha amit irnak igaz volna is, azt józan gondolkodással megérteni alig lehet — de így, hogy valótlán alapokra helyezik fellépésüket, hogy a gyűlöletnek és bosszuvágyának epéjébe mártják mérgezett tollukat, érthető az állásfoglalásuk, mert számítanak arra, hogy millió ujságolvasó között akad talán öt vagy tízezer olyan epés természetű, a kinek jól esik a hang, melylyel ezek a közlemények írva vannak, aki szereti, ha ingerlik és borzong a háta, mikor ujságot olvas.

E közlemények egyike a *honvédségi intézmény halálos ellenségének* nevezi Fejérváry Géza bárót. Akit mindenki nemzeti hősnak, a honvédség alkotójának nevez, arról azt meséli ez az ujságközlemény, hogy ő ezt a nemzetet sohasem szolgálta.

Szörnyű ellentétek ezek, áthidalhatatlan távolságok, rémes különbségek, melyekről szá-

molni kell a nyilvánosságnak. Számolni kell annak az öt vagy tízezer embernek, mely elolvassa ezeket az ujságközleményeket, elolvassa azokat is, melyek az ünnepségről tárgyilagosan referálnak, meg emezeket is, melyek nem nézik az eseményeket, hanem csak forgatják kintornájukat ma is úgy, mint hétköznapiokon szokták.

Senki rossz néven ne vegye a komoly, tárgyilagosságot. Ez jogosult minden időben. Az egyenes szókimondásnak senki útját ne állja ebben az országban. Vannak politikai elvek, melyeknek nézőpontjából talán kisebbnek, talán jelentéktelenebbeknek ítéltetők azok a katonai és államférfiu érdemek, melyeknek elismerésül ő felsége, Magyarország királya Fejérváry Géza bárót a legdiszesebb magyar renddel kitüntette, de akármilyen nézőpontokból figyeljük is meg a honvédelmi miniszter érdemeit, csak érdemek azok és nem becsületesen ítélt az, aki az érdemeket a bűnök színeivel igyekszik a közvélemény előtt feltüntetni.

Ez a kilépés teljesen ellentétes még azzal a politikai iránynyal is, melyet az említett két es. i lap követ. Ellentétes azért, mert ez a kilépés a tekintélyek lerombolására vezet, holott e lapok politikai iránya nem az anarkia, hanem a tekintélyek emelése.

TÁVIRATOK.

A délafrikai háború.

London, augusztus 17. A Reuter-ügynökség jelenti Durbanból: Egy angol-seereg *Kitchener* parancsnoksága alatt *Botha* ellen vonul, a kinek kommandója Nondweni környékén van. Azt hiszik, hogy az ellenséget Zuluföldre fogják szorítani.

London, augusztus 17. *Kitchener* jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: *Gorringe* ezredes 18-án Steynburgtól északra megtámadta a *Kruitinger* parancsnoksága alatt álló kommandókat és egészen Ventersdorpig üldözte őket. *Curbet* és *Erasmus* parancsnokok fogságba estek, az előbbi halálosan megsebesült. Más angol csapatok *French* tábornok parancsnoksága alatt lépésről-lépésre visszaszorították az ellenséget észak felé. *Frenchnek* egy felderítő csapatát a hegyek között *Bethseda* mellett egy tul-

egy terítéket tett az asztalra s a táskájából maradék hideg husokat, kolbászokat szedett elő s elrendezgette egy tányéron. A cseléd egy szeletet hozott be s nagyot bámulva az aszszonyrra kiment. A leány kinálkozott:

— Megosszuk, a mink van.

Az öreg ember nem tudott enni. Eltolta maga elől a terítéket s egy kis bort töltött a poharába. A mikor még egy üres poharat látott az asztalon, abba is töltött.

— Hát mi történt? — kérdezte végre.

— Elváltunk.

— Elváltak...

— Mikor már nyolc napig untam magam Velencében, azt mondtam neki, hogy gyerünk tovább. Legalább Firenzéig, ha már olyan élehetetlen volt, hogy két hétnél több szabadságot nem tudot szerezni magának. Azt mondta, hogy nem jön. Azt a néhány napot, a mi még hátra van a szabadságból, töltjük el ott. Hogy ne utazgassunk robotba és efféle. Mire én azt feleltem, hogy akkor majd egyedül jövök haza, de rögtön.

— Es ő?

— Azt mondta: — tessék. A menetrendben kikereste, hogy mikor indul a legközelebbi vonat. S elutaztam.

— Örültség Iszonyu, iszonyu...

— Velem nem lehet úgy bánni... Velem nem.

— S honnan volt a pénzed?

Az asszony elpirult egy kicsit, de aztán újra nyugodtan az apja szemébe nézett.

— Adott.

— Kértél?

— Nem. Hanem azt mondta, hogy a mikor elindultunk, összecsaptuk a pénzünket, s ő

most már nem tudja, mennyi volt az enyém belőle. Nem akar visszaélni azzal, hogy nála van az erszény. Ide adta.

Az öregből kitört a méltatlankodás.

— De hiszen te meg vagy bolondulva.

— Velem nem lehet úgy bánni.

Azután szótlánul telt el az este. Az öreg hátratett kezekkel, lecsüggesztett fejjel járt-kelt a szobába, a lány pedig rá se figyelt többé. Mikor aludni ment, köszönni akart az apjának, de ez elhárította magától.

— Eredj, eredj. Nagy szomorúságot szerztél nekem.

Hajnalgig ott maradt a szobában, s reggel kimerülten, sápadtan ment föl az irodájába. Sokan tudtak már arról, hogy egyedül jött vissza a leánya s kíváncsian lestek az arcába, mintha arról akarnák leolvasni a botrány okait. Az irodában is szétfutottak előle az emberek, s a szolgálta úgy vette el tőle a botját, meg a kalapját, mintha valami beteg embert könnyitene meg a fölösleges terhétől. Az asztalaán egy csomó hivatalos irás között megérkezett a Duller kinevezése is. Önkénytelenül felállott s ki akarta neki vinni, s hirtelen eszébe jutott, hogy nincs itt. S nem tudott haragudni rá. Ez a fiatal ember mindig tetszett neki, s most se tagadhatta le azt, hogy akármilyen kellemetlen is neki az eset, megállotta a fiu a sarat. Becsületére válik az, hogy nem hagyta magát. Végre is, a kiben van erély, bánják el az asszonyokkal. Különbben is majd rendbejön minden.

Négy nappal később, mikor végigment a szobán, a veje már az asztala előtt ült. Mikor elment mellette, fölállott, meghajtotta magát s azt mondta: — megjöttem. — Az öreg ur ke-

zet adott neki s vitte magával be a maga szobájába.

Valami lármának kellett volna következni, de egy szó se hallatszott ki. Az történt mindössze, hogy az öreg ember kivette fiókjából a kinevezési okmányt és átadta a fiatalnak.

— Itt van. Fiam, magatitkár lett. — En meg ezzel egyszerre valami intést kaptam, hogy nincsenek rendbe a mult évi zárlatok. Vissza is jött az egész. Ezzel sok dolgunk lesz.

— Majd a számosztály elvégzi.

— Dehogy, hiszen ott csinálták a bajt. Majd én. Vagy ha segíteni akar...

— Szívesen.

— Akkor kérem, maradjon itt este.

A fiatal ember már indult kifelé, de az öreg visszahívta.

— Kérem, még egyet. Az önök dolgába én nem akarok beleszólani. Végezzék el maguk közt. Vagy lehet, s akkor én fölösleges vagyok, vagy nem lehet, akkor meg hiábavaló a szavam. Tehát este.

Már két hétig dolgoztak egész éjszakákon át. A nagy épületben éppen csak egy szolgálta volt ébren kívülök. Azt küldözte haza az öreg ur kávéért, théáért, ha már majdnem összeestek az aktahegyek közt, a mi aztán hajnalban szertehordtak a szolgálta, mindeniket a maga helyére. A lámpák zöld erdője alatt óriás könyveket bujtak, néha ketten egy és ugyanazon számosztalpra hajolva, hogy a lehetőleg összefolyt, s olykor megesett, hogy végtelen kimerülve elbóbiskolt egy-egy félóra az öreg. Vagy belebutultak a számadásba mind a ketten s pihenniök kellett. Hőmpölygött körülötük a sűrű, felleges szivarfüst, megkocant a csészékben a kanál, beszélgetni azonban

nyomó erejű bur csapat Theron vezérlete alatt bekerítette és megadásra kényszerítette. Egy ember elesett, kilenc ember, köztük a csapat vezetője, *Bettelheim* százados, megsebesült. A foglyokat a burok szabadon bocsátották.

A francia-török affér.

Páris, augusztus 17. A *Figaro* jelentése szerint *Constans* konstantinápolyi nagykövetnek a szultánnal való legutóbbi kihallgatása végleges döntést hozott a rakpart kérdésben. A szultán szavát adta rá, hogy ebben az ügyben teljes elégtételt fognak adni az érdekelteknek.

Egyről-másról.

(Lóverseny, szerencsejáték. — Monte-Carlo. — Nevezetes játékosok. — Az előpataki titkos bank. — Erdekes látványok. — Végig a Kárpátokon.)

Az Aradi Közlöny számára írta:

Vay Sándor gróf.

Budapest, augusztus 17.

A múlt héten zajlottak le a tátra-lomnici lóversenyek, a melyek temérdek budapestit hozott a szép Tátrába. Bámulatos, hogy százan, meg százan, a kiket nem vonzanak a vidék szépségei, a lóversenyért fölmege a lomnici csucs alá. Széchenyi István valamikor a lótenyésztés céljából létesítette nálunk a lóversenyeket, ma körülbelül sokan pusztán szerencsejátéknak tekintik, akár a roulettet.

Mostanában a budapestiek majd színről-színre láthatják a híres monte-carlo-i bankot, a Cafe de Paris-t, a babérligeteket, szóval mindent, a mi csak a monacoi herceg paradicsomában található.

Az *Uránia* színház mutatja be élethű, vetített képeiben, s a Szent István napra feljövő vidékiek el ne mulasszák megtekinteni ezt a ritka látványosságot.

A magyar ember nem annyira ismerős még a roulettel, mint a lengyel, muszka; utóbbiak egész vagyonokat hagynak ott. Hanem azért nálunk is akad szenvedélyes roulettista. Ilyen szenvedélyesen rakta a rouge et noir-t a dúsgazdag M-né; ősrégi magyar család sarja. Az ő virágkorában Spaa volt a legdivatosabb bank. Történt egyszer, hogy ismét ott volt

M-né és nagyban játszott. Egyik délután azonban olyan pech-je volt, hogy az utolsó aranyáig minden pénzét elveszítette, kiment a teremből intézkedni újabb pénz miatt, de előzőleg föl-tette utolsó aranyát is. Mire visszajött, elhagyott helyén óriási garmada arany állott. Az utolsó Louis-d'or nemcsak az elveszített összeget nyerte vissza, de háromszorosát annak.

B. Domonkos erdélyi ur, a negyvenes években elment utazni s jártában-keltében betért Homburgba is. A nemes ur otthon *Csernovits* Péterrel meg *Komáromy* Gyurival 100 forintos vízzel játszott a ferblit, nem sajnálta a pénzt. Nem is annyira nyervágyból, mint inkább kíváncsiságból tett két aranyat *feketére*. Azután a nem is törődve a játékkal, valami szép francia leánnyal elegyedett szóváltásba. Egyszerre azonban valaki a vállára tette a kezét s így szólt:

— Az istenért, meddig akar ön még nyerni. Hiszen tizenkétszer egymásután jött ki már a noir. Az illető egy letört muszka volt, a kinek aztán B. magyaros nagylelkűséggel ötszáz frankot adott a nagy nyereségből.

F-yné magyar nemes asszony ellenben kevesebb szerencsével járt. Egy rokonával, H-grófnéval mentek ki Baden-Badenba s ott nagy szenvedélyvel kezdtek el játszani. Ott azután nemcsak F-nyé, de a szép szőke haju grófné is elveszítették minden pénzüket, hogy nemcsak ékszereik, de még F-yné öccsének remek Amati hegedűje is ott maradt zálogban.

Budapesten ismeretes volt Cz . . . bankja, a Kalap-utcában. Jártak ide kaszinóbeli urak, vidéki nemesek, képviselők, vegyesen. Nevezetes játékos hírében állt akkor B. Elek, a kit, mikor *letört*, a szentesi kormánybiztosághoz helyezték át. Itt ismét kegyeibe vette Fortuna, úgy, hogy az ottani gazdag parasztoktól ferblin rövidesen 25,000 forintot nyert össze. Ezzel feljött Pestre s a börzén játszva 500,000 forint vagyont gyűjtött össze magának. Egy szép nyári estén B. Elek, a kis pupos gróf P. G. Lajos meg egy erdélyi képviselő vacsoráztak együtt az Angol királynő-ben. Mikor a vacsora utáni mulatságok programját állították össze, elhatározták, hogy bemennek a Cz. bankjába. Az erdélyi ur nem akart szerencsét próbálni,

de G. Lajos váltig biztatta. Erre csak úgy vaktában, épen rámutat a 22-es számra s meg-rakja azt montecarlo-i módon garnirozva: en plein, en carré, en cheval stb. A játék úgy fordult, hogy az erdélyi ur egyre nyert, s két óra alatt kerek 16,000 pengőt huzott ki a bankból.

Ismeretes volt még a fővárosban D'F-nek, egy francia márkinak a reáltanodai-utcai bankja. Ezt egy ízben R. — máskor O—y magyar nemes urak spregolták teljesen. Ezt később a rendőség lefoglalta s gazdája Amerikába vándorolt ki. Sokan jártak P—y volt 1848—49-ki honvédtiszthez a Kéményseprő utcába is kártyázni. Róla is suttozták, hogy roulette-bankot tart, de teljesen nem tudták soha bebizonyítani róla.

A leghidegvérűbb játékos, a kit életemben láttam, 1889-ben Monte-Carloban Duc D'Alou volt. Igen szép, elegáns ember, a ki úgy tette fel az ezreket, mint más az ötforintost. Ha elfogyott a pénze, rendesen egy szintén rendkívül elegáns asszonytól kért, a ki csomagokba kötve, egy selyem szattyánokban hordta magával az ezres bankjegyeket s mindig mellette állt ha játszott. A Casinóban azt suttozták, hogy a szép hercegnek semmije sincs s a hotel számlákat is ez az asszony engyenlített ki.

Előpatakon is volt régebben egy titkos bank. Ezt W. herceg tartotta, s a legtöbb játékos Romániából telt ki. Történt egyszer, hogy az erdélyi urak is próbálkoztak. B—y nagy kártyás különben, egyszer csak akkor hagyta abba mikor mint mondani szokás, *dizsnóban* volt. Ugy-e nagy lelki erő kellett ahhoz, hogy ne játszon tovább, jegyezte meg körültekintve D. Farkas, egy humoráról híres ur, a ki tudta, hogy tulságosan sok pénz nem bántja B—y-t, ki flegmával vetette oda: Lehet lelki erő, ha nincs testi pénz! Ugyancsak ő kérdezte egy ízben V. herceget, hogy hogy lehet egy herceg roulettés. Épen csak úgy, mint 30000 forint vagyonnal nem lehet hercegnek lenni — viszonzá nyugodt kedélyvel az apostrofált ur.

A Tátrában járva, scriptor embernek érdekes látivaló a Kárpát-épület poprádi muzeuma. Meglepően sok szép régi holmi van itt.

nem tudtak. Mind a ketten érezték, hogy fura lenne, ha ők ketten például politikáról kezdenének diskurálni. Egyszer mégis megpróbált valamit mondani az öreg ur, de félénken, bártortalanul, mintha attól félne, hogy most mindjárt szájjára üt valami láthatatlan alak. Tán a felesége, talán a leánya, valami asszony.

— Hát maga már sohase jön hozzánk?

A fiatal ember határozottan felelt

— En nem.

Az öreg motyogott magában.

— Hát igen, igen, így van ez.

Még talán egy negyedóráig dolgozhattak, a mikor egyszerre megtántorodott az öreg s hanyattesett egy csomó írásra. És közben belefogdzott a nyitott nagy könyvbe s magával rántotta. A könyv betakarta s a vén hivatalnok nyögött alatta. A fiatal ember vizért ment s az előszobából hazaszalasztotta a szolgát, hogy jöjjön valaki, mert az igazgató ur hirtelen rosszul lett. Mig fölemelte az öreg ember fejét s összecsukott fogain keresztül vizet töltött a szájába, megfordult az agyában az, hogy bizonyára az asszony jön majd az apjáért. Szeretett volna elszabadulni. Nyugtalan lett. Nem tudta, hogy mit mondjon majd. A fejébe szállott a vér s ott hagyta az öregot, nekidült egy régi írásokkal teli szekrénynek. Iszonyuan fogyni érezte az erejét, reszkettek a lábai és a hideg úgy lüktetett benne, mintha le és föl suhanna a gerincen. Közben a nyitott ajtó felé figyelt s megfélekedezett az öreg emberről. Arra lett figyelmes, hogy az suttozva szólította.

— Fiam, mi az, sir? Fiam . . .

— Dehogy. Csak várom, hogy valami kocsis jöjjön, a min hazavigyen.

S visszafordult éppen akkor, a mikor a lépcsőn a nehéz csizmás törtetés mellett meghallotta a finom kis cipők kopogását. Most már megint kemény arccal állott meg az öreg ember mellett s nem a szolgától kérdezősködött, hanem a feleségétől.

— Hoztak kocsit?

Az asszony zavartan nézett reá s hebegve felelt:

— Nem, eszünkbe se jutott.

Elfordult tőle s a szolgának rendelkezett.

— Hamar egy kicsit. Szaladjon.

A folyosót megint végigverte a két nagy patkó. Benn a szobában az ajtó mellett állott az asszony s kábán nézett körül. A férfi már észre se vette. Ráhajolt az öregre és a lélegzétét hallgatta. A mikor olyast érzett, mintha a vén mellben gyöngéden dolgoznék a sziv, vizet fröcskölt az arcába. Egyszerre bosszusan nézett körül, mintha valamit keresne s a mint a pillantása az asszonyra tévedt, sürgetve szólott reá:

— Konyak kell. Hamar. Kap a szomszéd kávéházban. Talán lesz ott véletlenül egy orvos is. Hivja föl. De konyakot hamar . . . Gyorsan észrevette, hogy miért tétovázik az asszony s a nadrágzsebéből aprópénzt nyomott a markába. — Siesen.

Mikor az asszony könnyű szaladását hallotta, ragyogni kezdett az arca a halászápadt másik arc felett. Ez ő, még mindig ő, a szaladása ugyanaz . . . S mohón várta vissza, de a mikor jött, csak az üveget kapta ki a kezéből s felültetve az öreg embert, ajkai közé erőszakolta a konyakos üveg száját. Belepirult aztán maga is, a mint észrevette, hogy hogyan tér vissza a sápadt arcba az élet s csak éppen

átsuhan az asszony arcán a pillantása. Az pedig rátapadt a pillantásával. Egészen odaadta magát neki s mig lassan megeredtek a szeméből a könnyek, fáradtan emelgette a karjait. Mint a madár, hogyha repülni szeretne.

A szolgál a kocsis is feljött, hogy segítsen levinni a beteg urat Fogogadták is a fejénél, lábánál, nagyokat fohászkoztak, de a fiatal ember elveszítette a türelmét és rájuk kiáltott:

— Ne ügyetlenkedjünk! — Hirtelen leterdett ő maga az öreg ember mellé s az ölébe kapta, mint a gyereket. A leány utána ment a szolgál pedig visszamaradt, hogy eloltsa a gázlámpákat. A kocsiban vigyázva helyezte el a beteg embert s aztán odaszólt az asszonynak:

— Tessék melléje ülni.

U a kocsis mellé ugrott fel.

Mikor elindultak, a zökkenésre az öreg ember felnyitotta a szemét s úgy nézett szét, mintha nehéz álomból ébredt volna föl. A hogy fordult egyet a kocsis, félreesett a feje a leánya vállára. Bámulva nézett rá, aztán föl a bakra s egyre behunyta a szemét. Arra ébredt föl, hogy megállott a kocsis. A fiatal ember leugrott a bakról s a kapu felőli oldalra fordult és megfogta az öreg kezét.

— Tessék reám támaszkodni. Csak a vállamra s ölelje meg a nyakamat, ölelje szorosán.

Hátul az asszony is mondja:

— Ölelje!

S a mig fölmentek a lépcsőn, csendesén, halkán beszélt az urához:

— Sándor, ne haragudjék már többet reám . . .

Érdekes a Tátra hegycsoportnak egy 1707-ből való kéziraja, első felvétele a Tátrának; valamint egy a XVI. századból való Krisztus Pilátus udvarában. Hasonló motívumokból alkotva, mint Munkácsi híres Krisztus Pilátus előttje. Megiep egy rengeteg nagy óra a Tököly-féle várból. Ugyancsak itt van Tökölyi buzogánya. Rövid, fent és lent bőr, ezüsttel diszitve, rajta a körírás: Thököly Döme gróf. Itt van a kismárki vár egy lakatja is, rajta egy régi időkből való fölrás: Verhüngschloss. Figyelmet érdemlő egy vas, hadi kassza, a melyet a lapis refugim találtak, a hova IV. Béla a tatárok elől menekült. Érdekes a lőcsei tanácsnak fokosa. Sodrott barnás anyél, rajta rézből való balta. Van lap és könyv-gyűjtemény igen régi becses példányokkal.

A tátrai üdülőhelyek őse O-Tátrafüred. A XVIII. században még Schmecksnek hívták s 1797-ben lett szépségeire figyelmessé Csáky István gróf. 1835—36-ban jöttek az első fürdők, a negyvenes években egyre szaporodott a számuk, mióta pedig a vonat-hálózat már a magas Tátra közvetlen közelébe visz, az egykor csöndes üdülőhely európai hírű fürdő lett. Alsó- és Uj-Tátrafüred leányai az öreg Schmecksnek, még pedig szép lányai. A Fürednél igénytelenebb, de olcsóbb helyek is Tátraháza, Tátraszéplak — utóbbi közöttük a legszebb. Legszálasabbak Barlangliget fenyvesei, de gyöngye a Tátrának Csorbató. Itt nem csak a természet pazar szépségei, de az elsőrendű kényelmes lakások, pompás ellátás is figyelemre méltó.

Végig járva a Tátrát különben, valami tulsok gyönyörűséget egyénileg nem találtam. Gyűlölöm a hideget és az akár milyen remek helyen voltam, mindig elkedvetlenített. Szinte örültem a Szepességéről Gömörbe átmenet, mikor valami langyosabb szellő simított a végig arcomat s ha még csenevész is, igaz, de mégis már akácfát láttam a sok unalmas. sötét rideg fenyves után. Mert úgy vagyok én a Kárpátokkal, mint Petőfi — csodálom, de nem szeretem.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Párisi élet, operette. Este: Csikós, népszimű. Arkossyné-Zoltán Olga és Ujházi Ede vendégfelléptével.

Hétfő: Szünet.
Kedd: Délután: Ocskay brigadéros, szimű. Este: Hófehérke, szimű. Ujházi Ede vendégfelléptével.

Szerda: Bűnös, dráma. Ujházi Ede és Iványf Jenő vendégfelléptével.
Csütörtök: Egy párisi regény, szimű. Ujházi Ede és Iványf Jenő vendégfelléptével.
Péntek: Szünet.

* Az aradi színház jövője. Aradváros színházi bizottsága nem ma délután ült össze dönteni az aradi színház sorsa felett — mint ezt előbb tervezték, — hanem csak *hétfő* délután 4 órakor fogja megtartani gyűlését, melyen határozni fog a színház bérbeadása felett. Tudvalevő, hogy az egyedüli pályázó Zilahy Gyula, s így a bizottságnak egyéb teendője nem lesz, csupán enunciózni az aradiak általános óhaját s végérvényesen kimondani, hogy színházunk igazgatója három egymásután következő évben Zilahy Gyula lesz.

* Ujházy, mint Bölcs Náthán. A német drámairodalom egyik gyöngyének, Lessing *Bölcs Náthán-jának* címszerepében mutatkozott be a vendégművész ma telt ház előtt. Ujházy művészetéről ujat nem mondhatunk; az, a mit ma este produkált, heves óvációra készítette a közönséget. Az okos, szelidlelkű s végtelenül ravasz zsidó nem találhat jobb interpretátorra, mint épen a mesterre. A művész ma esti alakítása eszünkbe juttatja Ujházy „Lengyel zsi-

dó"-ját. Alkalom kínálkozik az összehasonlításra. Természetesen nem bíráló szemmel szabad az összehasonlításra gondolni. Csupán jóleső érzéssel. Náthánban a művész filozófál, a Lengyel zsidóban pedig szubjektív momentumok ragadják extázisba. Ujházy talán a szubjektív érzelmektől telített szerepben jobb, mint a filozófáló Náthánban. Ime, ismét kritizálunk, de ezt elkerülni nem lehet. Annál inkább lehet a művész partnereiről kritikát mondani. Szaladin szultán szerepe *László Gyula* kezében volt. A büszke, gögős, tudványó és föltétlenül parancsoló keleti fejedelem szerepe az ő kezében egy tétovázó, naiv kreaturává törpült össze. Rechát, a Náthán leányát *Komlóssy Ilonka* játszotta kedvesen és ügyesen. *Palágyi* mint tunplomos vitéz igen jó volt. Alakítása befejezett egész. Azonkívül jók voltak *Angyal Ilka*, *Kalocsa Róza*, *Mezey* és *Fenyéri* kisebb szerepükben.

* **Iványf Jenő Aradon.** A nemzeti színház jeles szerelmes színésze, *Iványf Jenő* hétfőn Aradra érkezik s szerdán és csütörtökön játszik *Ujházy* mesterrel együtt a *Bűnös* és *Egy párisi regény* című darabokban. A két vendégművész együttes fellépései iránt általános az érdeklődés.

* **Ujházi Ede vendégjátéka.** A Nemzeti színház kiváló művésze vasárnap este a *Csikós*-ban lép föl s az öreg Márton csikóst játsza. A mesternek népies alakjai közül első helyen áll az öreg csikós. Ugyancsak ez estén mutatkozik be az aradi közönségnek *Arkossyné Zoltán* Olga, ki Rózsi szerepét adja. *Arkossyné* már több vidéki színpadon működött, mint operett és népszimű énekesnő. A csikós többi szerepét *Kalocsa*, *Tolnayné*, *Mezey*, *Bács*, *László Arkossy*, *Nemes* és *Cakó* játsszák.

* **Párisi élet.** Holnap délután leszállított helyárrakkal *Párisi élet* Offenbach remek operettje kerül színre régiszereposztás szerint. A Párisiélet a tél folyamán mindig zsufolt házak előtt adták s már ma délután annyian váltottak jegyeket, hogy ismét telt házra van kilátás. A párisi életnek a nyáron ez lesz az első délutáni előadása.

* **Hófehérke.** Érdekes premier lesz kedden a nyári színházban. *Bródy*, Sándornak a Nemzeti Színházban nagy sikert aratott regényes sziműve, *Hófehérke* kerül bemutatásra. A darabból, melyben *Ujházy* mester is fellép, már egy hét óta próbálnak. Az előadásra jelen lesz a szerző is, ki az aradi színháznak Ujházy iránti szívességéből egy előadásra átengedte a darabot.

* **Kéry Gyula új dalai.** A Pesti könyvnyomda-részvénytársaság összegyűjtve adja ki *Kéry Gyula* újabb dalait. A sorozat első füzeté megjelent; öt magyar dal van benne, megannyi poétikus, kedves alkotása a népszerű szerzőnek. Keresetlen, népies, egyszerűség, igazi magyaros dallam, mély érzés és gyöngédség jellemzik *Kéry* nótáit. Mindegyikben akad egy-egy megkapó fordulat, jellemző vonás, egyik sem sablonos. A megjelent füzetben három tisztán lírai s két hazafias dal van. Legszebb talán a Hol terem a magyar nóta? kezdetű *Pósa* gyönyörű versére s az első dal: Mond meg nekem, te csicsérgő kis madár, melynek a versét a zeneszerző maga írta. A füzet ára 1 korona.

* **Honora titka.** A Légrády-testvérek kiadásában megjelenő „Legjobb könyvek”-ből új kötet került a könyvpiacra. A két kötetű és díszesen kiállított, igen olcsó regénytár ezzel az új kötettel Braddon *Honora titka* című két-rezre terjedő regényének közlését kezdi meg, hogy újból jó és érdekes művet adjon az olvasó közönségnek, amely az irodalmi vállalat iránt egyre növekedő érdeklődéssel viseltetik. Braddon regénye bizonyára megragadja az olvasók figyelmét, mert igen érdekes mese keretében egy ifju leányszerelmű, küzdelmét festi, megkapó poétikus melegséggel. A „Legjobb könyvek” című regénytár ötödik évfolyamának közepén jár s eddig kilencven kötettel gazdagította a magyar szépliteratúrát. „Honora titka”-nak közreadott első kötete, épen úgy mint a vállalat minden eddig megjelent egyes kötetete, ötven krajcárért kapható a „Legjobb könyvek” kiadóhivatalában (Váci-körut 78), mint minden könyvesboltban.

Országos szabó-kongresszus.

(A vendégek megérkezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

Nemzeti kokárdás idegenek tarkították ma este az aradi korzót. A szabó-iparosok második országos nagy gyűlésének vendégei ezek, kik messze vidékről jöttek ide a vértanuk városába, hogy holnap kezdődő gyűlésükön megbeszéljék ügyes-bajos dolgaikat.

A szabók nagyjából a budapesti és szegedi vonatokkal érkeztek. Az állomáson a fogadó-bizottság elnöke, *Inokai-Tóth* Lajos fogadta az egyes városok szabó-iparosainak küldötteit, kiket lendületes szavakkal üdvözölt.

A kongresszus tagjai ma este a *Vadember* vendéglőben ismerkedési estélyre jöttek össze, hol sok lelkes pohárköszöntő hangzott el. Elhatározták azt is, hogy a király születésnapja alkalmából holnap tartandó istentiszteleten a minoriták templomában testületileg részt fognak venni.

Az eddig megérkezett kongresszusi tagok névsora a következő:

Budapest: Cserna Lajos, Weinberger L.
Szeged: Kalmár István, Szakál József, Kis István, Török Mihály, Roth Adolf, Steiner Lajos.
Szabadka: Nánay Mihály, Barth Henrik.
Pécska: Garlatti János, ifj. Mosonyi Sándor.
Debrecen: Tóth Kálmán, Matula Ede.
Nagyvárad: Veisz Károly, Kállay Viktor.
Kassa: Vass Sándor.
Zombor: Fribert Mihály, Kovácsics Miklós, Obláth Henrik, Rakics György.
Turkeve: Poór József, Turi Kálmán.
Déva: Bogdán Miklós, Szócs F. Lajos.
Mohács: Egri Károly, Mohl Gábor.
Békés: Megyeri Gergely.
Szombathely: Babócs Antal, Ferenci Ferenc.

Székesfehérvár: Berveiler János.
Zenta: Kovács István.
Uj-Arad: Mátéfi, Köpf, Lenc.
Baja: Cerna Imre, Alföldi Béla.
Kolozsvár: Sarkadi Mihály, Sámson Jakab.
Hód-M.-Vásárhely: Tóth József, Félixsz Lajos.
Nyitra: Békei Fülöp.
Balassa-Gyarmat: Makai Sándor.
Orosháza: Horváth Pál, Berta Pál.
Szolnok: Pekelnický Adolf.

A kongresszusnak — melyek *Kristyóri* János kereskedelmi és iparkamarai elnök és *Berán* Antal ipartestületi elnök a védnökei — tárgysorozata a következő:

1. Jelentés az 1896. évi július hó 19-én Budapesten megtartott első országos szabó-iparos-gyűlésről.
2. Védekezés a tisztességtelen verseny ellen, előadó: *Cserna* Lajos Budapest.
3. Az Ausztriában készített kész munkák behozatalának meggátolásáról. Előadó: *Weisz* Károly Nagyvárad.
4. 1900. évi XXV. t.-c. III. szakasza iránti előterjesztés. Előadó: *Tóth* Kálmán Debrecen.
5. Az önálló vámterület.
6. Védekezés a rossz fizetőkkel szemben. Előadó: *Cserna* Lajos Budapest.
7. A női szabóság ügye általában. Előadó: *Stoll* Nándor Budapest.
8. A hadsereg részére szállítandó ruhák készítése a kis iparosok közötti elosztása. Előadó: *Szakál* József Szeged.
9. Az 1884. évi ipartörvény 101. §-a 5 pontja módosítása iránti előterjesztés. Előadó: *Cserna* Lajos Budapest.
10. Az adó cenzusz leszállítása. Előadó: *Weisz* Károly N.-Várad.
11. Az országos szövetség megalakítása. Előadó: *Rosenberg* N. Ferenc, Arad.
12. Indítványok.

A két napra a következő programot állították össze: *Vasárnap*, augusztus 18-án. Reggel 9 órakor gyülekezés az ipartestületi házban és részvétel Ő Felsége a király születésnapja alkalmával tartandó ünnepélyes isteni tisztele-

ten. 11 órakor a kongresszus megnyitása a városháza dísztermében, tart délután 1 óráig. $\frac{1}{2}$, 3 órakor gyülekezés a „Hungária kávéház” teraszán, honnan indulás a 13 vértanu szobrának megkoszoruzásához, (ünnepi beszédet tartja Cserna Lajos budapesti ipartestületi elnök.) $\frac{1}{4}$, 4 órakor folytatása a kongresszusnak. 8 órakor este társas vacsora (a Kass-vendéglőben) egy teríték ára 4 korona.

Hétfőn, augusztus 19-én. Reggel 9 órakor folytatása a kongresszusnak. Délután 2 órakor az 1848—49. ereklyemúzeum megtekintése. $\frac{1}{4}$, 4 órakor folytatása a kongresszusnak és annak befejezése. *Kedden*, augusztus 20-án. 7 óra 12 perckor induló vonattal kirándulás a makói gazdasági és iparkiallításra.

Hogyan dolgozik Jókai?

(Mikszáth Kálmán elbeszélése után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 17.

Mikszáth Kálmán beszélt el egy társaságban a következő érdekes megfigyeléseket Jókairól, a legnagyobb magyar íróról:

Jókai — a mint én tudom — korán reggel kel, mert korán este fekszik le, nincs rá eset, hogy este kilencz órán túl ébren maradjon. Dolgozószobájában van egy tágas öreg szekrény, teliden-teli az ő könyveivel, azoknak magyar, német, angol francia kiadásával. Egy egész bibliotheka.

Az íróasztalon előtte kinyitva fekszik egy piciny, de vaskos „Notes-könyv.” Senki sem gondolná, hogy ez a kopott könyvecske szülte azt a többi valamennyit! És hogy ki tudná, hányal terhes! Megérdemli az „anyakönyv” nevet.

Ebbe szokta t. i. feljegyezni Jókai apróbb betűkkel az ő regénytárgyait a miket ki kombinál, vagy a miket kap és átadom. Az egész mesének otta váza, még az egyes fejezetek is. Innen van azután, hogy noha folytatásokban írja műveit, napról-napra, a mennyi a lap számára kell, mégisem olyan laza szerkezetűek, mint a tárcaregények szoktak lenni. A legkuszáltabb szálak is combinative érnek össze.

Pedig mondom, anyira szakadozottan írja le a részleteket, hogy mikor a „Hon”-ban valamely nagy érdekű közlemény miatt meg nem jelent egyszer-másszor a délben el küldött „folytatás”, másnap reggel elment Jókai a redactionba panaszkodni:

— Hát mért nem közöltétek regényemet? most már ez a napom elveszett, nem dolgozhatom, nem tudom, hol szakítottam félbe.

A már megjelent részletek előtte fekszenek s azokban gyakran lapoz, mialatt gömbölyű, vékony fonott betűt gyorsan veti a finom minsterpapirlapokra, lilaszín tintával. Más papíron és más tintával sohasem ír. „Megpróbáltam egyszer más tintával, — állítja — de nem jönnek gondolataim.”

Természetesen tökéletesebb szerkezetűek lennének művei, ha atcsiszolva, összeegyengetve csak akkor látnának napvilágot, midőn egészen készen vannak, de a lapsusoktól úgy is megmenti Jókait roppant leleményessége. Ha elhibázta is a mesét, mely kidolgozás közben úgy alakult, hogyaz előre kitervelt folytatás és vég most már lehetetlenné vált, könnyen segít magán, új folytatást s új befejezést gondol ki hozzá sebtiben.

Mikor a „Minden poklokön keresztül” című regény írásához készült, oly gyorsan kellett megírni az első közleményt a „Regényvilág”-ba, hogy nem lett volna idő a szöveg elolvasása után vágatni hozzá képeket; kép és szöveg

egyszerre készült. Jókai elhívatta a piktort s megmagyarázta neki mit rajzoljon.

Lepingáltatott pedig egy bucsujelenetet. Rajzolják le a mint *Lebeé* László lovag a szentföldre készül s bucsuzik a nejétől, az egész házi népétől.

A kellő napra meg volt a szövegből az első közlemény s a kép is elkészült, csak a nyomdába kellett adni.

Könnyes szemeket törlik az otthon maradt cselédek a képen, csak a kutya ugrándozik vigan, páncélba öltözött gazdája körül. *Lebeé* még egy utolsó istenhozzádot int az előtérben álló nejének, a délceg, szende Mártának, ki karján egy mosolygó kis babát tart.

Hanem hiszen éppen ez a baj, mert *Lebeé* László uram a szöveg szerint azért megy a szentföldre vezekelni, hogy neje magtalan, hogy adjon neki az isten egy magzatot, a kibe öröme teljék mindkettőjüknek.

Nagy lett az ijedelem, hogy most mit kell csinálni, a kiadó kétségbe esett, mert a képet lehetetlenség volt kihagyni, de bennhagyni is.

— No majd megigazítom én azt a képet — mondá Jókai mosolyogva, — fogta a szöveget s hirtelen közbeszurta ezt a mondatot:

A szegény urasszony (t. i. *Lebeé* Lászlóné) azzal álltatta szívet, hogy ha valami várbeli asszonyának volt kis gyermeke, azt vette a karjára, hogy legyen a kit gyógyogtessen, a kinek a gagyogását hallja.

Ezzel persze egyszerre hajszálig hű illusztráció lett az elhibázott kép.

A kiben ennyi az inventio, az bátran írhat regényt darabokban, egyszerre kettőt, hármat a nélkül, hogy a szövevényből ki ne tudna bontakozni. Ha csinál is plánumot, nem sokat tűnődik vele, mert a ki röplüni tud a levegőben, mire valók annak a mesterségesen épített hidak és átjárók?

„Irok mert nekem az írás gyönyörűség” szokta mondan.

Nos, akkor hát ő igazán nem panaszkodhat, kivette a maga részét a gyönyörűségből. Egyetlen év sem mulik el, hogy három-négy kötetet ne írjon.

Es mi magyarok, meg vagyunk számba venni minden ős végén: mennyi aranyat vertek Kőrmöcön, mennyi buza termett a bánágban és mennyi könyvet irt az idén Jókai?

Az aranyat elviszi a német, a buzát megveszi a zsidó, de a könyvek örökkön-örökké megmaradnak (legtöbb a könyvtárusok polcán) s hirdetni fogják a magyar szellem erejét és a magyar nyelv édességét.

SPORT.

+ A nyulakról. Augusztus 15-én éjjélkor, mikor tizenkettőt ütött az óra, minden nyul, amelyik épen kövér nyul salátát, édes lucernát, vagy káposztát ebédelt (tudvalevőleg a nyulak éjjélkor szoktak ebédelni) letette a kanalat és csendes imát mormolt. Az aranyzabadság ebben az időben véget ért és ettől kezdve a nyulakat törvény értelmében szabad vadászni. Minden vallásos nyul tehát istennek ajánlja oktanlan lelkét és minden gondos nyul elkészíti végrendeletét, hogy minden pillanatban készen találja a halál, mely most már vadász fegyverek sötét üregéből leselkedik reájuk. A vadászok már megkezdtek a vadászatot s hegyenvölgyön csahol a kopó és ropog a puska. Gyors lábú tapsifül es nem ér rá ezentul elábrándozni árnyas bokor alján pacsirták dalain, hanem remegve figyel, merről hajt a kopó, hol zörög a vadász s ha ellenségét közelében sejt: uttalan utakon hordja az irháját. A jövő február 1-ig sötét gyász borul a nyulak életére s boldog csak az a nyul lesz, melyiket koca-vadászra viszi végzete.

Olaszország krízis előtt.

(A hármas szövetség érdekében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

A Balkánon nagy dolgok vannak készülöben, s úgy lehet, közel van az idő, melyről *Goluchowsky* külügyminiszter az idejéi expozéjában megjósolta, hogy egy szép napon olyan helyzettel találhatjuk magunkat szemközt, melybe egyszerűen bele nem nyugodhatunk. És ránk nézve nagy baj, hogy egy Balkán-konfliktus esetében csak Németországra számíthatunk szövetségársaink közül, mert Olaszország féltékeny szemmel nézi Balkán-politikánkat s mihelyt a Balkánról van szó, bennünk ellenséget lát, mert Ausztria-Magyarországnak és Olaszországnak állítólag ellentétesek az érdekei Albániában.

Az olasz kormányparti lapok nem szünnék meg agítani monarchiánk ellen az albán-kérdésben s tekintettel ahhoz a viszonyhoz, melyben azok a lapok *Prinetti* olasz külügyminiszterhez állanak, lehetetlen a támadások mögött nem magát *Prinetti*t sejtünk. Még az olasz sajtó is felháborodik a külügyminiszternek eme eljárása miatt s a milánói „*Corriere della Sera*” heves támadást intéz ellene.

„Attól félünk — mondja ez a nagytekintélyű lap — hogy Olaszország külpolitikája nagy krízis előtt áll. Az a heves harc, a melyet Albánia miatt az osztrák, a magyar s az olasz lapok egymás ellen folytatnak, indokolja ezt az aggodalmunkat. Ugy látszik, hogy Ausztria-Magyarország s Olaszország közt most nagyon feszült a viszony az orosz és a francia lapok nagy gyönyörűségére. Van Olaszországban egy hármas-szövetség-ellenes párt, mely régi előítéletek miatt agítál Ausztria ellen s Franciaországgal rokonszenvez, mert maga ez a párt is köztársasági érzelmű.

Az olasz külpolitikát — folytatja az említett lap — most ismét az oktalanság, a túlzás és könnyelműség jellemzi, mely mindig veszedelmessé válhat. Az, aki a jelen nehéz pillanatban az olasz külpolitikát irányítja, nem képes bennünket bizalommal eltölteni. *Prinetti*nek sem temperamentuma, sem politikai multja, sem képességei nem olyanok, hogy alkalmas férfiú volna a nehézségek legyőzésére. Az adriai kérdés kétségen kívül nagyfontosságú Olaszországra, de Olaszországnak Ausztria-Magyarországhoz való viszonya is megérdemli teljes figyelmünket. Arra kell Olaszországnak vigyázni, nehogy belefuladjon az Adriába. Együttal azonban arra is kell ügyelnünk, hogy teljes egyetértésben éljünk Ausztria-Magyarországgal, a mi nagyon becses biztosítéka az európai békének. Külpolitikánk mostani céljának annak kell lennie, hogy méltányos egyezés jöjjön létre Ausztria-Magyarország s Olaszország között. Nem hisszük — mondja az említett lap, — hogy a jelenlegi miniszterium képes lesz ezeket a kényes és nehéz tárgyalásokat folytatni s már ma aggodalommal vagyunk eltelve a kormánnyal kétszínű magatartása miatt.”

Mindenesetre feltűnő hang ez az olasz sajtóban, de ennél hazafiasabb és becsületesebb kevés jelent meg ott az utóbbi időben. *Prinetti* külügyminiszter politikája nem válik sem előnyére, sem dicsőségére Olaszországnak, s Rómából máris érkeznek hírek arról, hogy távozni fog a külügyek éléről s azok vezetését alkalmasabb férfiura fogja a király bizni.

Prinetti megfeledezett arról, hogy akarni még nem jelenti azt: tudni, s hogy az olasz flottának egyéb feladatai vannak, mint hogy az

Adrián igyekezzék Olaszországnak vezető szerepet biztosítani. Olaszország létalapja az, hogy a Földközi tenger ura legyen, már pedig éppen haditengerészeti szaktekintélyek állítják, hogy az olasz flotta nagyon rászorul már a felrészítésre és reorganizációra. E nélkül Olaszország egy szép napon arra fog ébredni, hogy a Földközi tengerben levő centrális fekvésének előnye, hatalmas erődtételei, és speziai, genuai, taranti arzenáljai stb. dacára is csak másodrangú szerepre lesz kényszerítve a Földközi tengerben. Ezért valószínűleg kétszer is meg fogja gondolni Olaszország, hogy addig, mi a Földközi tengerbe pozíciója biztosítva nincs, az Adria felett való uralomért nagyon is kétségtelen kimenetelű versengést kezdjen Monarchiákkal.

Viszont Ausztria-Magyarországnak is legfőbb érdeke, hogy Olaszországgal jó viszonyban legyen, s kerüljön minden konfliktust vele addig a mértékig, a meddig azt megteheti legfontosabb érdekeinek sérelme nélkül. Annyi ellenségünk van amugy is a Balkánon, s annyi veszedelem fenyeget bennünket egy idő óta a Balkánon, hogy oktalanság volna még egyet felidézni, a mi okvetlen bekövetkezne, ha Olaszországgal nem tudjuk békésen és méltányosan elintézni azt, hogy ki legyen az ur az Adrián s mi legyen Albániával.

Építkezési bajok.

(És azoknak okai.)

Arad, augusztus 17.

Valahányszor könnyelmű építkezés miatt előforduló bajok, s esetleg balesetekről olvasok, mindannyiszor eszembe jut, mennyi jóakarattal vezette az aradi faipari szakcsoporthoz, midőn az az aradi kereskedelmi és iparkamarához egy memorandumot nyújtott be, hogy a társ-kamárák együttes közreműködésével az illetékes miniszteriumnál kérvényezze, hogy az épület-és szerszámfáknak nyáron való döntését ne engedélyezze, mert a gyakorlati életben már ezer alkalommal igazolva lett, hogy a nyáron döntött fa idejekorán megpuhvosodik, s érzékenysége miatt az elemek különböző hatásainak ellent állani nem képes.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara természetesen eljárt s eleget tett a kötelességének mikor felhívta a területén lévő fűrészáru gyártelepek tulajdonosait, hogy adnának a kérdéses ügyben szakzszerű véleményt.

A felszólított fűrész-telepek tulajdonosai, vagy megbízottai közül öten be is küldötték véleményes jelentésüket.

Öten, ötféle véleményt. Egyben ugyan mindnyájan egy véleményen vannak; abban t. i. hogy a fa döntése télen többé kerül s több nehézségekkel jár, mint nyáron, mert télen néha méter magas hó is van a messzebb levő erdőségeken.

No hát azt ma már mi is mindnyájan tudjuk, hogy a fa-anyag előállítására naponta nagyobb-nagyobb vesződéssel jár, mint néhány évtizeddel ezelőtt. Am de most arról van szó, hogy a nyáron döntött fa van-e olyan tartós, mint a télen vágott? És hogy egyes erdőtulajdonosok telhetetlensége miatt — egyik referáló szavai után ítélve — nem kellene egy egész ország faépitményeit kockáztatni.

Ha meggondoljuk, hogy a régi hidak tölgyfaoszlopai nem hogy elrothadtak volna, hanem megfeketedtek, megkövesedtek. A régi velencei építményeknél használt cölöpöket — pilótákat — csak néhány évtizeddel ezelőtt műbutor készítés céljából drága pénzen vásárolták össze az angolok, sőt tovább megyek, néhány év előtt Puji Zsigmondnál Pápán én is láttam néhány ilyen megfeketedett régi tölgyfa hid cölöpöt, mely még teljesen egészséges volt.

Ha megvizsgáljuk a 100—150 éves házaknál lehordott menyezet-vagy fedélszék-fákat, úgy találjuk, hogy azok legnagyobb része ma is szu-mentes, egészséges; kell valami okának lenni azon naponta előforduló sajnos eseteknek, hogy nemcsak hid, hanem kerítés-oszlopok is néhány év alatt megkorhadnak, használhatatlanná

válnak. Itt egy új ház menyezete szakad be, amott egy új ház padozatját emésztí meg a fagomba, miként azt a Budapestem csak most épült Nádasdy-kaszárnyáról olvastuk.

Nem célolok, hogy sok évi tapasztalataimat ezúton érvényesítssem, mert nem akarom a tudós világot ellenem zudítani. De mint gyakorlati ember egész határozottan állítom, hogy a nyáron döntött fából olyan jó, olyan tartós munkát, mint a téli vágásból, készíteni nem lehet.

Kerek ötven éve, hogy az iparomnál vagyok, volt tehát és van elég alkalom egy a butor, mint az épület asztaloságnál előforduló jelenségeket megfigyelni. Sajnos, hogy, mert nekünk mint iparosoknak diplománk nincs, szavainknak hitelt nem igen adnak, pedig mi, a kik a fát nemcsak termeljük és eladjuk, hanem fel is dolgozzuk azt és így azok neveit, természeti hajlamait nem könyvekből, hanem a gyakorlatból ismerjük, kell hogy jobban tudjuk, kell hogy jobban ismerjük azt, s a gyakorlati téren szerzett tudás biztosabb az elméletinél.

Azon mindennap előforduló apró jelenségek is, mint a minő utóbb, a Nádasdy-kaszárnyánál előfordult; egyrészt az általam felsorolt azon körülményre vezethető vissza, hogy nyáron vágott nyers fát nyers falba, vagy földbe építettek be, más részt pedig azon az utóbbi időben lábra kapott ferde rendszerre, mely szerint — sajnos maga az állam is, aki csakis monumentális épületeket emeltet — nem keresi a jót, a szaktudást, hanem a legolcsóbbat.

Pedig a kétszerkettő mindenkinek négy, azon vállalkozó hiénáknak is, akik sem nem építészek, sem nem iparosok, az országot bejárva, minden árlejtésen feltűnnek, s a szakértő iparos előtt mint legolcsóbban vállalkozók elharácsolják a *össz-munkát*, hogy aztán a munkánélkül maradt iparosoknak még olcsóbban adhassák ki.

Az ilyen természetű vállalkozásoknak aztán tudjuk mi az eredménye. Általános elszegényedés és bedőlő házak. Abban igaz van az egyik fűrész-telep referensének, hogy a legjobb, legszárabb — sőt ez még jobban — padolat-deszka is elgörbül, megfulad, ha nedves feltöltésre rakják, csak hogy azt mi is nagyon jól tudjuk, és óvakodunk is tőle. Azt is nagyon jól tudjuk — pedig nem is az erdőtulajdonosoktól — hogy a pallót, deszkát lécc közre rakva, szellős helyen kell szárítani. Abban is igazat adunk a fenti referensnek, hogy a deszkán, vagy pallón nem lehet megismerni, melyik lett a téli, melyik lett a nyáron döntött tönkből vágva, de azt tudjuk, és látjuk mi, a kiknek udvarán 15—20 éves fa is van, hogy a nyáron döntött deszka, vagy palló — különösen a kemény fa — a legszellősebb helyen is, *magamagától elpusztul*; megeszi a szu, vagy megrökönyödik.

Arra az érvelésre pedig, hogy az asztalos megbízható — hát melyik a meg nem bizható? — cégtől szerezzé be a szükségletét, azt felelem, hogy az asztalosnak nincs erdője, hogy olyankor dönthesse a szükséges faanyagát, a mikor azt legjobb tudása legalkalmasabbnak tartja, azért kénytelen szükségletét ott és olyannal fedezni, a minőt a nagyvilág piacán forgalomba hoznak.

Az erdélyi vonat megnyitása előtt, mikor az aradi ács- és asztalos faszükségletét kizárólag a Maroson usztatott fenyőfából fedezte, a fent felsorolt esetek sosem fordulnak elő; egy jó zsendely-tető eltartott 30—35 évig, ajtó- és padolat 45—50 évig, s a padolat akkor sem rothadt meg, hanem elkopott, az ajtó s az ablak pedig elnyült.

Hát úgy, mint sok mások, én sem bibelődnék ezzel a kényes dologgal, ha az előforduló hibákért a hibás lakolna, ámde minden előforduló hibákért az asztalost rántják elő. S ha perre kerül a sor? Ne szólj szám, nem fáj fejem!

Am tegyük fel, hogy nekem a felsoroltak után sincsen igazam, a pro- és contra vélemények tisztázása s a nagyközönség megnyugtató megkivánná azt, hogy az illető körök komolyan foglalkozzanak e kérdéssel. Nem kell ahhoz sem nagy költség, sem sok idő, 5—6 év elegendő a tényállás kiderítésére.

Például vágjunk ki két egymás mellett álló fát, egyiket augusztus elején, a másikat januárius elején. Ebből a két tönkből vágassunk deszkát, vagy pallót, jegyezzük meg jól

melyik lesz a téli, melyik lesz a nyáron döntött tönkből vágva s aztán rakjuk szellős helyen lécc közre. S ha a fa bőrrel vágatott s a héja rajta van, már a második évben észlelhető lesz a szu pusztítása. Elkezdje a fehérenyélén, és folytatja a romboló munkáját beljebb-beljebb.

Szerintem itt kezdődik a mérnök és illetve a művezető szép feladata. És pedig: komolyan ellenőrizni azt, hogy sem padlást, sem szobát megfertőzött földdel gazdálkodási szempontból, fel ne töltsenek. Nyers párnafát nyers földbe, nyers menyezet-fát nyers falra fel ne rakjanak, s az épületért legyen felelős az, aki a tervet aláírta. Én megvagyok győződve, hogy ezen utóbbi rendszerrel, addig is, míg a fa döntés kérdése eldőlt, a bajon némileg segíthetünk.

Varga József.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi szobafestő és mázólo-segédek augusztus hó 24-én szombaton Szabó István kerthelyiségében (Ujterem-u. és Kelemen-tér sarkán) saját asztaltársaságuk javára zártkörű táncvigalmat rendeznek. Belépti-díj: személyjegy 80 fillér, családjegy 1 korona 40 fillér. Kezdeté este 8 órakor, vége kivirradtkor.

(=) Cigányzenészek a Csálában. Az aradi cigányzenészek egyrésze Erdélyi Tóni és zenekarának rendezése mellett augusztus hó 18-án vasárnap, a csálai nagyerdőben táncvigalmat tart, melynek kezdeté délután 2 órakor, vége éjjel 12 órakor van. A tiszta jövedelmet az Aradon felállítandó Kossuth-szobor alapjává fordítják. Kedvezőtlen idő esetén a mulatságot a következő vasárnapra halasztják el a cigányzenészek.

Szállítják a Szelle butorait.

(Eltűnt és kicserélt ingóságok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

A bubánat tintájába mártott tollal kellene a Szelle ügy históriájának mai napját megírni. Hajléktalan lett az egykor hatalmas és rettegett ügyvéd. Elvitték a *potentát butorait*, a nélkül, hogy ez ellen kifogást emelhetett volna. Nem is debachált Szelle egy percre sem, csupán csak azt kérdezte szemtelen hangon, de lobogó tüzzel szemeiben:

— Hát *Kertész* miért nem jött el?

— Tárgyalása van 10 órakor — felelte neki *Csizmás Szilárd*, a ki *Kertész* képviselőtében volt ott.

— *Ismerem az ilyen tárgyalást*, — szolt elfojtott méreggel Szelle.

Azután *Török Dénes* bírósági végrehajtó előmutatta a járásbírói végzést és kijelentette, hogy el fogja szállíttatni a butorokat.

A bírósági kiküldöttek, *Török* végrehajtó és *Kiss Gyula* becsüs, továbbá *Csizmás Szilárd* végig járták a tizennégy szobát. A szobák meglehetősen rendtelenségben voltak. Egy némelyike félig üres volt.

A bírósági kiküldötteknek rögtön feltűnt, hogy csak két zongora található az egész lakásban holott a leltárjegyzék szerint három zongora van lefoglalva a csödtömög számára. *Délben* már csak egy zongorát találtak, a másiknak lába kelt.

Azonkívül eltűntek a *részgyak*, melyek meg lehetős értéket képviselnek. *Szelléné Fischer Margit* azt mondta, hogy neki szüksége van azokra.

Azután a nagyobb és értékesebb tárgyakat kezdték berakni egy nagy butorszállító kocsiába, mely az utcán a ház előtt állott. Természetesen előbb *Török* és *Kiss* konstataáltak, vajjon azonosak-e az elszállítandó tárgyak?

Berakodás közben konstataáltak, hogy több tárgy ki van cserélve, így pl. egy bronzasztalt találtak, mely nem azonos avval, amelyet lefoglaltak.

Az első sorban kocsira rakott tárgyak közt vannak azok a drága perzsa szőnyegek is, melyekről már több ízben tettünk említést.

Majd a könyvtár berakásához láttak. A könyvtárban nagyon értékes és ritka művek voltak, de ezekből a legtöbbet érők hiányzottak. Mikor a könyvberakás fáradtságos és hosszú munkája be volt fejezve, magát a gyönyörű kivitelű és a maga nemében páratlan szép könyvszekrényt akarták kihordani a munkások.

De a könyvszekrény nem fért ki az ajtón. Török szét akarta bontatni a könyvszekrényt, *Szelle azonban ez ellen tiltakozott.* Nem engedi meg, hogy az ő könyvszekrényét szétdarabolják.

Kertész Miksa csödtömeggondnok most úgy oldja meg a kérdést, hogy az *ajtókeret felső részét leveteti* s akkor a könyvszekrény kifér az ajtón. Egyelőre tehát ott marad a könyv-állvány.

A mai napon a butorok legnagyobb része már bekerült a butorszállító kocsiba. Holnap délelőtt átszállítják a butorokat a Petőfi-utcában levő Farkas-féle házba és ott lerakják egy bérelt helyiségre.

Ezzel a munkával délre készülnek. Hétfőn aztán folytatják a butorberakást.

Szelle lakásának legnagyobb része már teljesen üres. A nagy termek csupasz falai érdekes látvány azokra nézve, kik azokat a legértékesebb butorokkal teli tömve látták.

Szelle valószínűleg a napokban hagyja el Aradot.

Tisztek és polgárok harca.

(A nagy-kikindai botrányhoz.)

Arad, augusztus 17.

A *Pesti Hirlap*-nak a már ismert botrány felől Nagy-kikindáról újabb a következőket jelentik:

A braganzai herceg gróf *Chotek* és gróf *Haller* főhadnagyok társaságában automobilon Beodrara indult. A társaság este eltévedt és tíz órakor visszatért Nagy-Kikindára a Nemzeti szállodába. Itt a szálloda kertjében vacsoráztak. Hozzájuk csatlakozott a Nagy-Kikindán állomásozó *Pauer* István főhadnagy is. Vacsora után a társaság bement a kávéházba és ott a kasszával szemben foglalt helyet.

A kávéházban a sarok asztalnál nagy-kikindaiak mulattak és pedig névszerint: dr. *Bogdán* Zsivkó polgármester, *Dus* Sándor városi ügyész, *Rosmer* Imre városi közgyám, nyugalmazott kapitány, *Hoffmann* János tanító és *Kandel* Zsigmond, a magyar országos központi takarékpénztár nagy-kikindai fiókjának vezetője.

A braganzai herceg gyönyörködött a mulatókon, feltűnt neki *Hoffmann* alakja és egy pohár pezsgőt küldött neki. *Hoffmann* a pezsgőt, poharával a braganzai herceget üdvözölve, megitta.

A braganzai herceg nemsokára ezután gróf *Chotek*-kel eltávozott és pihenni tért. Gróf *Haller* *Pauer* főhadnaggyal a kávéházban maradt.

A polgármester asztalánál hangos volt a mulatság és hajnalában igen mozgalmas is lett. Egyszerre fölállott *Bogdán* és felköszöntöt mondott a braganzai hercegre, mint az uralkodó család tagjára.

Gróf *Haller* csak a braganzai herceg nevét hallotta s gyanakodott, hogy a hercegről olyasmint mondanak, ami ellen tiltakozni kell. Mikor megtudta, hogy ez felköszöntő volt, ő is poharat fogott s egy felköszöntőben válaszolt. E felköszöntőben elmondotta, hogy az imént

azért ment a társasághoz, mert a braganzai herceg nevét hallotta, tehát tudni akarta, mit mondanak, hogy ha talán gunyolnák, ő megvédje a herceget.

Bogdán polgármester erre sértődötten azt felelte, hogy ő mint polgármester, tudja, mivel tartozik az uralkodó családnak, ő kioktatást nem kér stb.

Gróf *Haller* most rászólt:

— Vad rác!

Bogdán polgármester ekkor ráugrott gróf *Haller*-ra és torkon ragadta. Egy pillanatig a gróf fuldoklott, de aztán kiszabadult a polgármester kezei közül és kardot rántott.

A polgármester társai most közbevetették magukat, míg *Pauer* főhadnagy szintén kardot rántva, *Haller* gróf segítségére sietett. *Pauer* főhadnagy kardja étes volt, a grófé nem.

Erős dulakodás támadt, miközben a polgárok le akarták fegyverezni a katonákat. A kardokkal a két főhadnagy lapos ütésekké védekezett. A dulakodásban *Hoffmann* tanító pusztá kézzel megfogta a *Pauer* éles kardját a főhadnagy fordított a kardon s ennek éle összevágta *Hoffmann* tenyerét.

A polgármester most kiszaladt az utcára és folyton kiáltotta:

— Rendőr! Rendőr!

A rendőrőrmester a hívásra bement a kávéházba és segített a polgármesteréknek. — Miután látták, hogy a két tiszttel nem bírnak, a polgármester több rendőrért küldött.

E közben a harc színtere az utcára telerődött. Nyolc rendőr jelent meg és most erősen nekiestek a két tisztnak s kicsavarták kezükből a kardot. A tisztek rémitő erőfeszítést fejtettek ki, hogy kardjaikat visszaszerezhessék. Most már öklelődzés volt a polgármesterék és a tisztek közt. A város már ébren volt s különösen a vásárra jövők nézték nagy számmal a verekedést. A rendőrök a tiszteket visszaszorították a kávéháznak a sarkába.

A polgármester ráparancsolt a rendőrökre, hogy a két főhadnagyt kössék guzsba. — Hir szerint ez is megtörtént, de csakhamar feloldozták őket.

A kardokat, melyek közül *Haller* grófét a rendőrőrmester csavarta ki a kezéből, a rendőrök magukkal vitték és csak fél 7 órakor adták vissza.

Fegyveres elégtételre nem került a dolog, mert a felhevült állapotra való tekintettel bocsánatkérések történtek.

A braganzai herceg reggel értesült a történetekről; igen boszankodott az eseten s visszautazott Aradra. — Gróf *Haller* szintén elutazott.

Nagy-Kikindán a közönség hangulata inkább a polgármester ellen fordul.

Ugyancsak a *P. H.* még az alábbiakat jelenti:

Szegedről táviratozza egy másik tudósítónk a következőket:

A *Szegedi Napló* szerkesztőségében ma megjelent a nagy-kikindai társadalom egy kitűnő tagja s a következőket beszélte:

— Tényleg megtörtént a kávéházi dulakodás s ez abból keletkezett, hogy gróf *Haller* kocintani akart *Hoffmann* tanítóval, de ő nem vette észre és nem fogadta el. A gróf erre kardot rántott, amit a dulakodás után elvettek tőle s csak azért adtak vissza, hogy baja ne legyen. A braganzai herceg maga járt közbe, hogy az ügyek békésen elintéződjenek, meglátogatta a polgármestert s az affairek el is intéződtek párbajok nélkül.

Dr. Bogdán polgármester jelzéssel ma délután Nagy-Kikindáról táviratot kaptunk, melyben a Szegedről érkezett tegnapi tudósításról

azt mondja, hogy az szándékosan elferdített és valótlan.

Ezzel szemben a szegedi tudósító a Nagy-Kikindáról érkezett újabb tudósításokra hivatkozik.

TANUGY.

(—) Az aradi kereskedelmi testület rendelkezésére álló és az aradvárosi felsőkereskedelmi iskolában tandíjmentességet biztosító két alapítványi hely üresedésbe jövén, azok kik elnyerni óhajtják, felhivatnak, hogy kellően felszerelt kérvényeiket legkésőbb folyó hó 23-án délig *Tedeschi* Viktor testületi elnökhöz nyújtsák be.

(—) Magánvizsgálatok. Az aradi községi polgári fiiskolába az 1901.—02 tanév elején a magánvizsgálatok augusztus hó 30-án d. e. 8 órakor tartatnak meg.

Különvélemény.

Arad, augusztus 17.

(Mai lapunkban megírtuk, hogy Zborón két szerelmes diák revolver-párbajt vívott s az egyiket hasba lőtték. Ezzel a megdöbbentő esettel foglalkozik az alábbi érdekes levél.)

Zborón az történt, hogy *Krusec* Lajos ur beleszeretett *Melis* Ilonka kiasszonyba. De nem állott egyedül a szerelmével; vetélytársra akadt *Litka* Miklós ur személyében. A két vetélytárs egy ízben hajba kapott egymással az imádott szemelättára. És mivelhogy az ilyen szégyent csak vér moshatja le, megverekedtek a lovgiasság szabályai szerint. A segédek pisztolyra eresztették őket és *Litka* Miklós hasba lőtte *Krusec* Lajost.

A mint az olvasó is láthatja, ez bizony borzalmas volta mellett is eléggé unott história így. De menten nagyobb lesz az érdeklődés, ha elárulom, hogy *Krusec* Lajos ur, az áldozat most szeptemberben lépett volna át a gimnázium ötödik osztályába és az ellenfele, valamint a segédek sem rangban, sem korban nem állottak felette. No ugye, hogy így mindjárt szenzációsabb ez a mindennapi eset? Hát nem skandalum ez? Ilyen fiatalok és máris párbajoznak! A komédiás is így förmedhet rá a fiára:

— Micsoda? Még egészen gyerek vagy és máris bukfencezni akarsz?

Nekem ugyan most az volna a mesterséggel járó kötelességem, hogy szörnyülködjem a mai gyerekifuságom, a mely kurta nadrágban akar belerohanni a férfikorba, — de bárhogy meresszem is a szememet, fürkésző tekintetem sehogy sem tud beleakaszkodni ebbe a — elismerem, hogy eléggé különös — párbajkalandba.

Mert gondoljuk meg csak jól! Ha mindenki tisztában van vele, hogy a párbaj az emberiség fejletlenebb korából hátramaradt előítélet; ha a legnájdigabb huszárhadnagyban is él a meggyőződés, hogy a duellum oktalan gyerekesség, mert igazságtalan, illogikus és vakon veszedelmes, — akkor én éppenséggel nem tudom belátni, hogy miért felőlőbb az, ha gyerekek követnek el gyerekességet, mint ha a papák követik el azt? A főispán ur, a képviselő ur, az ügyvéd ur, a kik mind ismerik a humanizmus és a társadalmi jogrend törvényeit, elkerkednek a párbajaikkal és virtust csinálnak belőlük. És mégis megkövetelnék az oktalan gyerektől, hogy tartózkodják olyan büntől, a minek formáit, hogy úgy mondjam, pragrafusait ők állapították meg és ők szentesítették?

A gyermekek pózoló majmoskodása, amelylyel a felnőttek tetteit utánozzák, komikus. A

mikor a tánciskolák aranyifjusága fekete cukorral a szájában nagysámnak szólítja a tizeves táncosnőjét, éppen oly komikus, mint ez a miniatűr-párbaj, a melynek komikumát, sajnos, borzalmas tragédiává festette kihulló ártatlan vérről az a rejtelmes fátum, a mely gyilkos célba irányítja a gyermekek kezében a fegyvert. Sajátságos, hogy a míg felnőttek között tizezer párbajban egy a halálos, e két gyermek az első golyóváltásra halálos mérkőzésé avatta a párbaját. Véletlen-e ez is, mint annyi más baleset, mely fegyverrel játszó gyermekek közt megesik, vagy él-e valóban a gonosz szellem, a ki gyilkosságra fordítja a gyermekjátékot?

De hát ez csak babona. Hanem arra igazán kíváncsi vagyok, hogy a párbajozó ifjut milyen formában intheti majd meg az apja, vagy a tanárja. Azt hiszem, valami ilyes párbeszéd folyhat le közöttük:

— Te gézengúz, hogy mertél te párbajozni?

— De papa, a becsület kívánta így!

— Majd adok én neked becsületet és párbajt!

— De papa, hiszen a Sándor bátyám is párbajozott.

— Hja, az más! Ő már elmúlt tizenhét éves.

— Hát jól van, papa. Ezentúl én is várni fogok, a míg tizenhét éves nem leszek!

No már igazán furcsa bűn az, amit erényné változtat három évi korkülömbőség!

Nemo.

Öngyilkos gyáros.

(Halál ezer korona miatt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 17.

A bécsi Mozart-szobor előtt ma délután 1 órakor egy bérkocsiból lövés dördült el. Egy férfi, ki a kocsiban ült, egy golyóval kioltotta életét.

A lövésre összefutott emberek közül az egyik megismerte az öngyilkost. Alferi Antal volt az, bécsi esztergályos-áru gyáros. Rossz pénzügyi viszonyok üzték a 36 éves fiatal gyárost a halálba.

Az Alferi-cég az előtt igen jó hírnévnek örvendett. A gyárat Alferi Ferdinánd alapította 1861-ben. A kis gyártelepből idővel az öreg Alferi szorgalma folytán világhírű nagy gyár lett. A gyárban készült esztergályos munkákat több nagy kiállításon első díjjal tüntették ki.

Atyja halála után az üzletet Alferi Antal vette át, szép szorgalommal és kitartással vezette azt, mint atyja. Az esztergályos-ipar azonban lassankint mind jobban lejárt magát, s az üzlet oly rosszul ment, hogy Alferi kénytelen volt segédei nagy részét elbocsátani. Eleinte 40 segéddel dolgozott, az utóbbi időkben már csak tizenkettővel.

Az anyagi gond költözött be az eddig gond nélkül élő családhoz.

Három leánya volt Alferinek, ezek neve lése is nagy összeget emésztett fel. Az utóbbi időkben váltóit már nem tudta törleszteni s így kapvakapott egy magyar gyáros ajánlatán, aki őt egy Magyarországon alapítandó gyárnál üzletvezetőül alkalmazta heti 60 korona fizetéssel és szabad lakással.

Alferinek az állást a napokban kellett volna elfogadnia. Mult vasárnap itt is járt Magyarországon s megtekintette új állomás helyét. Hétfőn visszaérkezett Bécsbe s családjával részt vett a mária-enzensdorfi bucsujárson.

Tegnap eltávozott lakásáról s az éjjel visz-

sza sem tört. Ma délelőtt nejevel telefonon rövid ideig beszélgetett s egy órára reá követte el az öngyilkosságot.

A délután folyamán megállapították, hogy Alferinek tegnap egy váltója járt le. A váltó összege ezer korona volt. Pénzt azonban sehol sem bírt szerezni, emiatti kétségbeesésében követte el az öngyilkosságot.

Délután 1 órakor nyitott bérkocsit bérelt s amint a kocsival Mozart szobra előtt elhaladt, egy lövéssel kioltotta életét.

A lövés zajára nagy közönség gyűlt össze a kocsikörül, rendőrök, orvosok, s rövidesen a mentők is megérkeztek, de már hiába, segíteni nem lehetett, már csak a halált konstataálták.

Mielőtt Alferi végzetes tettét elkövette, egy vendéglőben két levelet írt, egyiket feleségének, a másikat főnökének.

A levelekben megírja, hogy anyagi gondok kergették a halálba s kéri hozzátartozóit, hogy bocsássanak meg neki.

Uti levelek.

Írta: Colomanus.

Genf, augusztus 16.

IV.

Hosszu bolyongás után végre Genfbe érkezünk, ebbe a reánk magyarokra nézve oly szomorú nevezetességű helyre.

Megérkezés után sétára indultunk a tó partján. Gyönyörű est volt. A ragyogó hold sugarai fürödtek a genfi tóban, a csillagok milliárdjai ábrándozóvá tettek mindnyajunkat.

Lajos direktor nem igen szokott ugyan ábrándozni, ő ezt az érzést nem ismeri és ha lát valakit ilyen hangulatban, annak rendszeren azt szokta mondani még a hivatalos óráin kívüli időben is, hogy: ló!

De most ez egyszer ő is elkomolyodott és nem restellem bevallani, hogy mindannyiunk szemébe könyek tódultak, mikor arra a helyre értünk, melyen a mi felséges nagyszonyunk, a mi édes mentőnk és órangyalunk a galád gyilkos vasától el-esett.

Szótlánul álltunk sokáig e helyen; az asszonyok zokogtak és látszott rajtuk, hogy kerestek e helyen egy követ, egy valamit, amit megcsókolhattak volna... de semmi — semmi...

Innen a kies Rausseau szigetecskére mentünk, és a nagy férfi szobra előtti padon pihentünk.

Lajos direktor szakította meg a csendet.

— No hát azt mondom nektek, hogy én szégyenlem magam — és ha találkoznék én itt egy genfi emberrel, annak én nem vallanám be, hogy magyar vagyok.

— No direktor — kérde Répai — miért?

— Miért? Azért, mert mi csak buzdulni, lánogni tudunk, beszélni, szónokolni — azután zupass!

— Tulozol Lajos! — mondja Répai.

De már erre én végtam közbe, a következőket mondva:

— Ne bántsd Répai! Ez nem tulzás. Tudom miért szégyenkezik a direktor. Azért, mert nyoma sincs itt a annak a kegyeletnek, melylyel a nemzet felséges asszonyunk emléke iránt tartozik.

— Ugy van! — mondja a direktor. Gondoljátok meg, hogy ha a franciának, az olasznak, a németnek egy oly isteni nejtője lett volna, mint a minő a felséges királynénk volt, — hát képzelhetitek ti azt, hogy ezek a nemzetek ma még kegyeletük imponáns látható jelét ide nem helyezték volna?

— Igaza van a direktornak. Genf volna az ő kalváriájok — ide jöttek volna ők évről-évre imádkozni a szent asszony lelküdvéért.

— Így már én is igazat adok a direktornak. —

Más nemzet már a Beau-Rivage szálloda ezen lakosztályát, melyben a szerencsétlen királyné nagy lelkét kilehelte, kisajátította és nem engedte volna, hogy mindenféle utazó ott üsse fel tanyáját — hanem kápolnát, oltárt állított volna oda — és a végzetes helyre legalább egy kis keresztet tesz, ahol kegyelettel térdre borulhat a kegyeletes vándor.

— Ez az, ami miatt én szégyenlem magam, — mondja a direktor és épen ezért dühösködöm. De ilyenek vagyunk mi mindannyian, mert sokkal könnyebb és kényelmesebb sopánkodni, gyászolni, emlékbeszédeket mondani, ilyeneket meghallgatni — gyászmagyarban gyászünnepet ülni, mint valamit tenni, cselekedni!

Az asszonyok még mindig a fájó érzület hatása alatt állottak, míg végre a következő propositiót tettem!

— Tegyük sétacsolnakázást a tavon.

Az ajánlatomat elfogadták és csakhamar betűtünk egy csónakba. A csónak oldalára e név volt írva: Sarah Bernáth. A csónakos elmesélte, hogy ebben ült Sarah Bernáth. A csónakos elmesélte, hogy ebben ült Sarah Bernáth és minden este itt bolyongott véle órák hosszat.

A csónakos megindult velünk és édes ringatással vitt bennünket messzire.

— Forduljunk vissza! — mondja hirtelen a direktor! Nézzétek, mily rettenetes felhők tornyosulnak ott az égen!

— Hol vannak itt felhők? Kérdezzük mi őt.

— Hát vakok vagytok? Hát az a hatalmas felhő ott micsoda?

— Az? Hát Lajoskám, még nem hallottál te semmit a Mont-blanc-ról? Hisz az a Mont-blanc!

— Na ne beszélj! Hát odáig érne a Mont-blanc? Hisz az már az égben van.

— Már pedig testvér az Montblanc.

— Oda felmegyünk — mondja a direktor. De a felesége erőlyesen tiltakozott az ellen.

— Mit csinál az ott fenn? Hisz ott nagyon szép lehet a természet, de mit ér az mind, ha nem lehet ott alsózni.

— Igaz biz az! mondja a direktor — no hát akkor vissza Genfbe gyerekek, mert úgy érzem, hogy ma még a meglovasszobrozott Braunschweigi herceg vagyonát is eltudnám nyerni?

Következő levelemben kedves szerkesztőm elmondom, hogy mit mivelt a direktor még aznap este a cukrászdában, mikor már az asszonyokat haza küldtük aludni.

HIREK.

A király születésnapja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

Hagyományos ünnepek között, de hagyományos bensőséggel is, az egész ország királyunk születésnapját ünnepli holnap, augusztus 18-án.

E napon eltűnnek az ellentétek a nemzetiségek, felekezetek és pártok közt s mindenek egyesülnek a földkerekség minden civilizált népénél egyenlő magas tekintélyben álló uralkodó szeretetében, a ki a legalkotmányosabb fejedelem és legeszményibb képviselője a legitimitás elvének. Születése napja örömmünnepe Magyarországnak. Isten kegyelme elég erőt adott lovagias királyunknak, hogy a legsúlyosabb megpróbáltatásokat is férfiasan megállja, adjon neki erőt ezután is, hogy magasztos hivatását hasonló, fényes módon s hasonló jó sikerrel még hosszú időn át teljesíthesse népei üdvére, javára. Ezért fog holnap Magyarországon összes templomaiban hálaadó és kérés imákat mondani, ezért fog holnap minden igaz magyar szív felemelkedni a legmagasabb Ur trónja elé.

Arad polgárai az ünnep örömét ahhoz

méltó módon ünneplik meg. Ma este a város főbb utcáinak minden ablaka ki volt világítva nemzetiszínű lófogók a házakon, valóságos fényárban uszott az egész város.

Este fél nyolc órakor az Atilla-téri laktnyábol kiindulva fáklyák és lámpionokkal körülvéve a waggongyári munkás-zenekar bejárta a főutcákat, ahol ezer meg ezer ember tolongott. A menet a Thököly-téren keresztül a Forray-utcán végig a Szabadságtérre jött s annak megkerülése után az Andrásy-uton végig haladt hazafias indulók hangjai mellett. Innen a Batthyány-utcán a menet visszatért a laktnyába.

Este nyolc órakor érkezett meg a várból a *katonazenekar*, amely az Andrásy-uton haladt végig s a József főherceg-ut megkerülésével visszatért a várba.

Holnap reggel az összes aradi templomban hálaadó istentiszteletek lesznek. A minorták templomában délelőtt 10 órakor lesz az istentisztelet s ezen a hatóságok és egyesületek testületileg fognak megjelenni.

A katonaság a waggongyár melletti teregen tábori misére jön össze reggel 8 órakor. Délben a *Fehér Kereszt* téli kertjében tisztábanket lesz, amelyen a helyőrség összes tisztjei s az aradi tartalékos tisztiek is hivatalosak.

Rablótámadás a városligetben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 17.

Egy glogováci sváb ember majdnem életével fizetett ma Aradon egy tőle ellopott dinnyéért. *Kaiser* János glogováci földművelő ma reggel kocsijával a *Ferenc-téren* állapodott meg, hogy ideai dinnye termését eladja. Alig vette le a hatalmas görögdinnyékről a ponyva-terítőt, jelentkezett kocsijánál két suhanc, akik alkudozni kezdtek az egész kocsidinnyére. A hosszú alkudozás eredménye az lett, hogy a két vevő közül az egyik elemelt egy dinnyét a kocsiról s azután a két tolvaj faképnél hagyta a glogováci atyafit.

Kaiser mikor észrevette, hogy gyanus két vevőjének kezein elsikkadt egy dinnyéje, utána iramodott a két suhancnak, akik futólépésben tartottak az Orcy-utcán végig a városliget felé.

A lövészek házának hátamegett érte utól *Kaiser* a dinnyére éhes fattyukat, névszerint *Voján* Vikentiét és *Bacsor* Tódort. Ezek mikor *Kaiser* már sarkukban volt, a korpusz dellkítit — a lopott dinnyét — óvatosan elhelyezték egy fa tövében, nehogy baja essék s azután neki álltak a megkárosított svábnak s *alaponan elverték*. Mikor a szegény atyafi a sok ütlegtől már talpra állni sem birt, *Voján* és cimborája egész kedélyesen hozzáálltak a dinnye elfogyasztásához. Az öreg *Kaiser* mellettük feküdt a földön s közben nagyokat nyögött a fájdalomtól. Ilyenkor aztán rászóltak az öregre:

— Csendesebben fetter, ne nyögj, mert nem tudunk enni.

Kaiser szokatlan kinokat állt ki egyszer a fájdalmak folytán, másrészt látva, amint az orra előtt a két tolvaj a legnagyobb hidegvérrel falatozik a vörösbélű dinnyéből. Amennyi ereje volt még összeszedte, talpra állott, hogy visszatérjen a *Ferenc-térre* kocsijához, melyet erre az időre a szomszéd felügyelére bízott. A két tolvaj azonban, mikor *Kaiser* talpra állt, azt gondolta, hogy őket akarja újból megtámadni s hogy ebben őt megelőzzék, újból inzultálni kezdték *Kaisert*, bevonszolták egy árokba, leteperték s mind a ketten fojtogatni kezdték.

Kaiser már *élet-halál között lebegett*, mikor véletlenül arra haladt el *Bónay* detektív egy közrendőr kíséretében, ezek szabadították ki *Kaisert* a két merénylő kezéből. *Vojánt* és *Bo-*

csort a rendőrséghez kísérték, ahol őket *Angel István* dr. alkapitány kihágási-bíró vette pártfogásába.

— **Királyok találkozója.** *Keresztély* dán király, a ki most 83 éves, augusztus 21-én a frendenburgi kastélyba megy, a hol két hónapig fog időzni. Ezen idő alatt a kastélyban rendszeren nagy az élénkség, mert a látogatások egymást érik. Az idén is el fognak jönni a cár és a cárné, az özvegy cárné, az angol királyi pár, a görög király, a kumberlandi hercegi pár, *Miksa* badeni herceg és neje és *György* görög herceg, Kréta kormányzója.

— **Waldstätten jubileuma.** A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

Kedves báró Waldstätten tábornok! Igazi örömemre szolgál, hogy Ön szolgálatának félszázados évfordulati ünnepén legmelegebben üdvözölhetem.

Legkülönfélébb, fontos alkalmazásokat magába foglaló katonai élethivatásában Ön folyvást tudta a legkiterjedt tudást gyakorlati képességgel párosítani és a hadsapatoknak békében való kiképzéséhez a háború dicsteljes sikerét csatolni.

Mindenhol vitéz tábornok, alárendeltjei előtt az éleltes hivatási kedv és hadratermettség példányképe lévén. Én bizonyos vagyok abban, hogy Hadseregem az Ön disznapiját a magáénak tekinti.

Midőn én sokban kipróbált szolgálatát szívélyesen és elismeréssel ujjolag megköszönöm, a legőszintebben óhajtom, hogy becses tevékenységére továbbra is számíthassak. Eisenerz, 1901. évi augusztus hó 12.

Ferenc József, s. k.

— **Munkácsyné anyja meghalt.** A mi halhatatlan emlékü festőművésznök feleségének édes-anya: özvegy *Papier* Károlyné a kolpachi nyaralóban ma meghalt.

— **Aljegyzők kinevezése.** A m. kir. igazságügyminiszter *Tóth* Béla aradi kir. törvényszéki joggyakornokot az aradi kir. törvényszékhez, *Petrovics* György temesvári kir. törvényszéki joggyakornokot pedig a pécskai kir. járásbíróshoz aljegyzőkbe nevezte ki.

— **Tolsztoj felépült.** A *Temps* jelenti Moszkvából: *Tolsztoj* Leó teljesen felépült. Több óráig tartó napi sétáján kívül *Renin* festőnek is ül, a ki a író arcképét festi. *Tolsztoj* jelenleg *Az egyedüli eszköz* című munkáján dolgozik, a mely legközelebb fog megjelenni. A nagy író ebben a munkájában a modern társadalom átalakulását tárgyalja és kijelöli az utat, melyen a társadalomnak haladnia kell, hogy megtisztítsa a morált és elérje valódi eszményét. Beavatottak szerint *Tolsztoj* ebben a művében elérték társadalmi rendszerének kulmináló pontjához.

— **Waldseeer kitüntetés.** Londonból jelentik, hogy az angol király, a ki most Hamburgban fürdőzik, kihallgatáson fogadta *Waldseeer* tábornagyot és neki a térdszalag-rendet adományozta.

— **Kazinczy Ferenc emléktáblája.** *Kazinczy* Ferencnek Kassán emléktáblát állítottak, melyet e hó 18-án vasárnap fognak leleplezni. Az ünnepélyre a *Kazinczy-kör* meghívta a Magyar Tudományos Akadémiát is. Az Akadémia *Miskovszky* Viktor levelező taggal képviselteti magát az ünnepélyen.

— **Hármas gyilkosság a lipcsei bank bukása miatt.** A csödbe került lipcsei banknak újabb három áldozata van. *Wiesbaden*ből táviratozzák, hogy *Meyer* lipcsei bankár ma reggel revolverrel rálőtt feleségére, hat éves gyermekére s azután önmagát lötte agyon. *Meyer* és felesége meghaltak, a kis gyermek azonban még él. *Meyer* bankár gazdag ember volt, a lipcsei katasztrófában azonban minden vagyonát elvesztette. Ez a szerencsétlenség vitte rá mai borzasztó tetterre.

— **Szerencsétlen lövés.** *Ferenc Ferdinánd* főherceg, mint a *Budweisban* megjelenő *Böhmerwald Bote* szocialista lap írja, a *Csoherdöben*, vadászva egy elhibázott lövéssel megölt egy asszonyt, aki az erdőben epret keresgél.

— **Helyezett telekkönyvvezető.** A m. kir. igazságügyminiszter *Rozgonyi* Alajos volt aradi, jelenleg lugosi kir. törvényszéki telekkönyvvezetőt a vingai kir. járásbíróshoz helyezte át.

— **Crispi fia.** A római *Fanfulla* írja, hogy az igazságügyminiszter *Crispi* fiának, a ki rabló gyilkosság elkövetése után annak idején Dél-Amerikába szökött, menlevelet küldött, hogy haza jöhessen Olaszországba örökségi ügyeinek rendezésére.

— **A nagyváradi vámsikkasztás.** A nagyváradi vámoknál évek óta üzött visszaélések dolgában erélyesen folyik a vizsgálat. Hogy minő eredménnyel fog végződni a vizsgálat: nem lehet tudni, de annyi máris bizonyos, hogy egész szövetséget húzott bőséges mellékjövedelmet a vámbéveletekből. Az is megállapítható eddigelé, hogy a szükséges felügyeletet egyáltalán nem gyakorolták. A *Komlóssy* József gazdasági tanácsos előtt levő iratok bizonyítják ugyanis, hogy 1895. márciusától 1898. év augusztus hónapjáig nem volt vámmellenőr. Továbbá a vizsgálat megkezdéseig alkalmazásban volt egy *Bottó* János nevű vámhivatalnok, akit állásától elmozdítottak s akit *Bockay* Arthur vámfelügyelő mégis visszavett és foglalkoztatótt. Ez a városnál bejelentve nem volt s *Bulyovszky* József dr. polgármester a legnagyobb megbotránkozással vett tudomást róla, hogy azt, akit ő a súlyos bizonyítékok folytán elcsapott, visszakerült *Beckay* jóvoltából a vámhoz. Ilyen emberek kezelték Nagyvárad pénzét.

— **Égiháboru a fővárosban.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk, hogy ott ma délután 4 órától hatig vészes és szakadatlan dörgés villámlás közben, jégesővel vegyesen nagy záporosó volt. Mi aradiak csak a szelét éreztük a nagy zivatarnak, mely nemcsak a fővárosban, hanem az ország több városában is jelentkezett. Aradon tudniillik délután 2 órakor és este 7 óra után hullott egy pár csepp csendes eső.

— **Sima Ferenc levelei.** A *Sima* szentesi lapja állandóan közli tárcarovatában a „kimenekült” hazafi leveleit, melyeket feleségéhez írt. Legutolsó levelét Liverpoolból keitzte *Sima*. A levelet így végzi:

Futottam Liverpoolba. Itt két éjszakát töltök, szobám 5 márka (8 forint.) Londonban csak találtam németre, de itt egy létek sincsen, pedig már jól tudok németül. Micsoda kín ez! ? Az a beiyar francia, meg ez a zsvány angol semmi nyelvet nem beszél, csak a magáét. De aki németül jól beszél, az hamar megtanul angolul. Ez vizsgálatom. Soka, igen sokat tapasztaltam e borzasztó ut alatt. Talán lesz idő, hogy értékesíthetem. Bizony sok pénzben és sok szenvedésben van e studium. New-Yorkig ki van fizetve minden. — Nyugodtan indulhatok utamra. Kétségbe nem esem, ti sem aggdjátok miattam, ugy is haszontalan volna minden. Kifüritem cseppig a poharat, ha mérég van is benné! Panasz nem kól ajkamon. Én bízom Istenben! Imádkozom értetek! Imádkoztatok ti is! Nehéz helyzetet hagytam hátra, de légy erős. Ölel, csokol, gyermekimmel együtt, szerető *Ferkód*.

A jeles hazafi tudvalevőleg már kint van Amerikában s politikai elveinek martirja gyanánt ünnepelteti magát jóhiszemű honfitársaival.

— **Tisztviselők fizetésjavítás mozgalma.** *Pancsova* törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a tisztviselők fizetésjavítása és a szolgálati pragmatika tárgyában feliratot intéz az országgyűléshez és a kormányhoz. Most köriratban kéri csatlakozására a törvényhatóságokat. A körlevél ma érkezett Aradra:

— **Szabálytalanságok a lippai pénztárban.** *Lippáról* jelenti tudósítónk: Lippa nagyközségnek mai képviselőtestületi gyűlésében a

mult évi zárszámadások megvizsgálása volt napirenden. Ez alkalommal a számvizsgáló bizottság jelentéséből kitűnt, hogy a mult évi kiadások 9000 koronával túlhaladják a bevételeket s ezt az összeget külön fele alapokból véték kölcsön a közgyűlés és a vármegye tudta és engedélye nélkül. Miután a számadások vizsgálata közben sok szabálytalanságot rendetlen séget konstatált a számvizsgáló bizottság: azt ajánlotta ma a közgyűlésnek, hogy a számadásokat véleményes jelentéssel együtt terjessze be a megyéhez s kérjen szigorú vizsgálatot az előjárás ellen. A közgyűlés ez értelemben határozott.

— **Téves hír.** Gróf Zay Miklós országgyűlési képviselőről a Békésmegye legutóbbi száma azt írta, hogy súlyos idegbajban szenved és ezért egy elmegyógyító-intézetben helyezték el. Ezzel szemben most az az értesítés jön, hogy gróf Zay Miklós több képviselőtársával együtt Balatonfüreden nyaral és teljes egészségre érte.

— **Pénzhamisítás nagyban.** A bács-bresztováci csendőrség hamis ötkoronásokat gyártó bandának jött a nyomára. A hamis pénzt egy Trischán nevű cipész hozta forgalomba Budapesten lakó anyja és öccse segítségével. A bresztováci pénzhamisítók összeköttetésben állottak az ujvidéki pénzhamisító bandával és az egész Bácskát elárasztották hamisítványikkal. Házmotázskor a csendőrség nyolc gépet és sok hamisítványt talált. Trischánt letartóztatták, de még több letartóztatás várható.

— **Halálozás.** Dr. temesi Reitter Ödön, szül. forgolányi Rósa Placide fájdalommal megtört szívvel jelenti úgy saját, mint férje dr. Reitter Ödön és fia Lajos, özv. Rósa Pálné, szül. felső pásztori Pászthory Mária nővére, felső pásztori Pászthory János unokaöccse, valamint papolci-papolki Janó Dalma unokabuga és számos rokonai nevében. szeretett és felejt-hetetlen jó nagynénje, illetve nevelő anyjának, felső pásztori Pászthory Zsófiának, folyó évi augusztus hó 17-ikén, hajnali 8 órakor, rövid szenvedés és a halotti szentségek átátós felvétele után, életének, 83-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványait folyó évi augusztus hó 19-én délelőtt 10 órakor fognak a halotas házból a kovaszinci sírkertbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat folyó hó 21-én d. e 10 órakor fog a gyoroki r. kath. plébánia templomban az egek Urának bemutatni. Kovaszinc, 1901. augusztus hó 17-én. Béke poraira!

— **Hangyák által felfalt csecsemő.** Marienbadból a következő borzalmas esetet távirják: A közeli Schlang községből Jelinek földmives neje öt hetes csecsemőjével kiment a szántóföldre. A mig munkához látott, a kis gyermeket letette a földre. Kevés idő múlva a csecsemő elkezdett sirni, de az anya nem ügyelt a sirásra. Később elhallgatott a kicsi s ekkor az anya odament. Borzalmas látvány tárult szeméi elé: a kis babát a hangyák ezrei lepték el, orra, szája szemén tele volt s a rovarok testébe is belefurakodtak, úgy, hogy a gyermek pár óra múlva anyja szemeláttára kimúlt.

— **Provokált újságíró.** Jászberényből távirtozzák: Dr. Almássy László és Török Aladár az idevaló Almássy-párt vezetője ma távirati uton provokálták Habár Mihályt, a Friss Újság szerkesztőjét a lapja mai számának vezércikkében foglalt sértésekért.

— **Szell György fegyelmi ügye.** Csanádmege közigazgatási bizottsága Szell György állásból felfüggesztett makói polgármester fegyelmi ügyére vonatkozó iratokat, melyek a minisztériumot már egy párszor megijárták, tegnap küldötte fel ismét a belügyminisztériumhoz, hogy mivel újabb esetek nevezett polgármester ellen nem állanak rendelkezésre, határozzon a miniszter ezen két év óta vajdó ügyben.

— **Szelle a hivatalos lapban.** A hivatalos lap mai számában ismét szerepel a Szelle József neve. Természetesen a csödhirdetmények közt. A mai hirdetmény a következőket mondja:

17169 Csöd. 1—1

123—129. Vb. Szelle József elleni csöddügyben

1. a m. kir. kincstárnak 40 korona 56 fillér iránt 12034—901. sz. alatt,

2. ugyanannak 67 korona 52 fillér iránt 12035 sz. alatt,

3. a m. kir. kincstár és Arad város közönségének 8 korona 77 fillér iránt 12036—901. sz. alatt,

4. Arad város közönségének 611 korona 06 fillér iránt 12065—901. sz. alatt,

5. Zellerin M.-fele gyárnak 1650 korona 06 fillér iránt 12065—901. sz. alatt,

6. a m. kir. kincstárnak 20 korona iránt 12300—901. sz. alatt,

7. Lénárth Imrénének 204 korona iránt 12198—901. sz. alatt a bejelentési határidő után érkezett bejelentéseinek az 1881. évi XVII. t.-c. 143. §-a értelmében leendő felszámolására hatarnapul 1901. évi szeptember hó 5. napjának d. e. 9 óraja az aradi kir. törvényszék 74. sz. helyiségébe kitűzetik, mely határnapra a csödhitelezők ezuton megidéztetnek. Aradon az aradi kir. törvényszék, mint esődbíróságnál 1901. évi augusztus hó 12. napján dr. Scharfner Sándor kir. törvényszéki bíró esődbiztos helyett: Pogonyi, kir. törvényszéki albíró.

— **Baleset katonai gyakorlat közben.** Az Új-Aradon gyakorlatozó aradi 3-ik honvédhuszár ezred Major Ferenc nevű őrmesterét ma gyakorlatozás közben baleset érte. Ugyanis a szokásos reggeli kivonuláskor löve, melyen az őrmester teljes felszerelésselült, hirtelen összerogyott és az őrmester oly szerencsétlenül bukkott le, hogy eszméletlenül állapotban szállították be az aradi vár kórházába. Fején és lábán súlyos sérüléseket szenvedett. A lovat állítólag a guta ütötte meg és azonnal elpusztult.

— **Hazafi Verai János vetélytársa.** Budapesti tudósítónk írja: Már Budapesten is jó idő óta ismeretessé vált a híres nagyváradai nép-poéta: Etsedy Albert, a ki — a saját vallomása szerint — eddigelé tizenkétezer verset rögtönzött. Ő is, mint Hazafi Verai János, az alkalmiságok költője s ezt olyan bravurral teszi hogy egy-egy mulatság alkalmával bezáratja magát külön szobába s addig ki nem jön onnan, a mig az egész társaság összes tagjairól verset nem készít. Ő is vándorol, mint Hazafi Verai János és ő is árusítja a verseit, mint amaz, egyrészt, hogy megéljen belőlük, másrészt, hogy jótékony célokra is adakozzék a begyűlő piculákból. Most ismét Budapesten van Etsedy Albert népköltő s ma délelőtt fölsétált Sereghy Zoltán tanácsjegyzőhöz, mint Lung György tanácsos helyetteséhez, hogy a verseinek a fővárosban leendő eladására engedélyt kérjen. A jegyző készségesen eleget tett az eredeti poéta kívánságának.

— **A gyilkos katonai őrség.** A makói katonai gyilkosság ügye még mindig nincs befejezve, jöllehet olyan hírek terjedtek el, amelyek beismerő vallomásokról szólnak. Erre enged legalább következtetni az a körülmény, hogy az aradi hadbíró ma ártirt a szegedi rendőrséghez, hogy idézzék be holnap délelőtt tíz órára a mars-téri kaszárnyába Tari József baktói vadórt, a feleségét és Furus Rozált. Holnapra átmegy Aradról Stephány hadbíró, a vizsgálat vezetője, aki folytatni fogja a kihallgatásokat néhány mellékkörülményre nézve.

— **Bogáreső.** Érdekes természeti tűnemény volt látható Szentesen e hónap 14-én az esti órákban. Mint tudósítónk írja, este 9—10

óra között nagy zápor kerekedett, de a viz helyett ujnyi vastagságban lepték el a földet ott még nem látott bogarak. s bogarak zománcszerű szárnya fénylő kékeszöld színű, also részük pedig sárga sávval van borítva. A ritka természeti tűnemény alkalmával sűrű fekete felhőtömeg borította be a kevéssel előbb még teljesen tiszta, csillagos eget s a bogáreső elmúltával újra kiderült az ég anélkül, hogy egy csöpp esőszem hullott volna. A városban most sokat beszélnek a csodálatos természeti tűneményről.

— **Az ötös bankó** Egy előkelő nagyváradai hivatalnokról s egy elbocsátott napidijásról lesz szó. A napidijas, mig el nem bocsátották, az előkelő ur hivatalában dolgozott. Egy nap a főnök ur egy ötös bankót felejtett az asztalán, a melyet többé nem volt szerencséje viszont láthatni. Lába kelt az ezer filléres bankónak. Aznap este a napidijast részegen szállították haza a hónapos ágyba, amelyet már hónapok óta ingyen feküdt. Illuminált állapotjában valahogy kikotyogta, hogy főnöke asztaláról besepert egy ötös bankót. Ha valami különös nemes tettevel dicsekszik, az bizonyára nem jutott volna a főnöke fülébe, de a beismerő lopásról másnap már hírt kapott a boldogtalan diurnista valami jóakarójától. A napidijast természetesen legott elbocsátotta, de okmányait csak azon föltétel alatt volt hajlandó kiadni, ha az ellopott ötöst visszatéríti. Az elbocsátott embernek ehető szüksége volt okmányaira. Óriási küzdelem után mégis kerített őt forintot, a melyet azonnal elvitt s volt főnökének, hogy megtérítse a neki okozott kárt s visszakapja okmányait.

— **Maga műveletlen ember.** — rivalt rá a hivatali főnök, — nem tudja mi a tisztesség? Ha nekem pénzt hoz, akkor borítékba téve adja át.

A lefokozott ember kisompolygott a szobából s elment borítékot venni. Vásárlás közben pokoli gondolata támadt: pénz helyett két papírost tett a borítékba. Az előkelő ur hanyagul pillantott a borítékba s gyanu nélkül kiadta a visszatartott okmányokat.

— Na látja, ez a tisztességes eljárás — szölt az okmányaival boldogan távozóra.

Az előkelő ur, mikor rájött, hogy csunyan kifigurázták, nem tett jelentést a diurnista ellen, mert maga is nagyon restelli a dolgot.

— **Kerékpár-lopás Aradon.** Klembela Ferenc aradi waggongyári rajzolóól a napokban ellopták a kerékpárját. A rendőrség megindította a nyomozást a tettes kiderítése és kézrekerítése iránt s ez ma sikerült is. Temesvárról írják, hogy az aradi kapitányi hivatal távirati megkeresésére a temesvári rendőrség tegnap letartóztatta a szegedi országuon Höhrer Márton 31 éves mechanikust, a ki Aradon Klembela Ferencől 350 korona értékű kerékpárját ellopta. Miután a kerékpárt a tolvajnál megtalálták, töredelmesen bevallotta bűnét. A rendőrség ma a hosszúujju urat fedezet mellett Aradra szállította.

— **A belügyminiszter Szabadkának.** A belügyminiszter ma értesítette Szabadka városát, hogy ott lenchézat épített. A leirat kapcsán egyben tudatta a várossal, hogy Palicsos gyermek szanatóriumot fog felállítani.

— **Tolsztoj és a macedon kérdés.** Stojan Michailovski, a macedonok egyik vezérfia nyílt levelet intézett tegnap Tolsztojhoz, az agg költőhöz, a melyben véleményét kéri a macedon kérdésben és egyben tanácsát is.

— **Mi — így szól a levél,** — egy szent eszméért harcolunk, ki akarjuk vivni a balkáni szlávok függetlenségét, mert úgy tudjuk, semmiféle vagyonnal nem lehet egy nép függetlenségét pótolni.

— **Az apja helyett a fia.** Az Alföld egy kis községében történt a következő eset: Egy P. István nevű özvegy szabómester megkérte a község legerősebb leányát, V. Juliskát s mivel jumódu ember, ha öregecske is már, a szülők nyomban elfogadták őt vejőkné. Mikor elérkezett az esküvő napja, a vőlegény fényes násznapel ment át a menyasszonyi házhoz. De amikor az anyakönyvvezetőhöz akartak indulni, a menyasszonyt sehol sem

találtak. Hoosszu keresés után ráakadtak a szomszéd ház kutjában, ahol a félig leeresztett vödörben fölakadt hajjal, ajultán lógott a vízben. Mikor magához tért, egyre azt hajtogatta, hogy öreg embernek nem lesz a felesége. A náznép szétoszlott de egy hét múlva ismét egybegyűlt, mert akkor a szabómester — János fia tartotta esküvőjét a szép Juliskával.

— **Tengerbe futt karmester.** Fiuméből távirják, hogy az „Achilles” Lloyd gőzös Kis-Azsiából ma futott be a fiumei kikötőbe. A partra szállásnál észrevették, hogy az utasok közül Mihalek László zenekari karmester hiányzik. A hajót felkutatták de az eltűnt ember, miután sehol sem találták, minden valószínűség szerint a tengerbe zuhant, mert a karmester az egész uton részeg volt.

— **Egy uriasszony tragédiája.** Nagyváradon öngyilkos kísérletet követett el egy boldogtalan fiatal asszony, aki nemrég jobb napokat látott, s most a legdagyobb nyomor elől akart a halálba menekülni. Földes Jakab ügynök néhány esztendei házasság után nyomasztó anyagi körülmények közé jutott s egy szép napon itt-hagyva fiatal, szép feleségét, megszökött. A menyecske rövid idő alatt nagy nyomoruságba süllyedt, igazában való kenyere sem volt, s a könyörületese emberek irgalmára szorult. Szerencsétlen sorsát azonban nem tartotta elviselhetőnek, s a mindenkitől elhagyatott teremtet tegnap este fél 4 órakor gyufaoldatot ivott a lakásán. Mikor ráakadtak, iszonyu kínokban vonaglott. Beszállították a közkórházba, ahol gondos gyógyítás alá vették. Az orvosok nem remélik, hogy a boldogtalan asszony életben marad.

— **Ismét kódobálás.** Nagyváradon már több ízben nagy izgatottságot okozott, hogy titokteljes helyről egyes házakat éjszaka közpörrel árasztottak el. Tavaly Korn Lajos kir. alügyész házát dobálták meg máig is ismeretlen tettesek, s most ismét megindult az ostrom egy uri-utcai ház ellen. Negyednapja már, hogy Schmutzler Mór műorás házát megostromolják a rejtélyes kódobálók. A dobálás délelőtt 12 órakor, délután öt órakor, egészen a késő éjjeli órákig tart, de leghevesebb az ostrom délután öt és hét órakor. Tegnap egy cselédet úgy szemem talált egy ökölnyi repülő kő, hogy a szegény leány szemét elborította a vér. A rendőrségnek ma tettek jelentést az esetről, mely remélhetőleg nagyobb sikerrel fogja most ostromolni a parittyázókat, mint a múltkor.

— **Holttestek a zsákban.** Szent-Márton község lakosságát kettős gyilkossági eset tartja izgalomban, melynek előzményei utána lázasan kutat a csendőrség. Csütörtökön délután két vándorló ember érkezett Szent-Mártonba s mivel a községi nagyvendéglő udvarán táncmulatságot tartottak, a két vándorló az istállóban huzta meg magát. Este, mikor a fiatalság szétoszlott, a két vándor is bement az ivóba, magukkal hívták a vendéglős kocsisát, Pohánka András is, ott megvacsoráztak és boroztak. Este 11 óráig mulatott a két vándor a kocsisal s azután mind a hárman az istállóba mentek aludni. Éjjel után két óra tájban Bacsa Ádám éjjeli őr találkozott az utcán Pohánka András kocsisal, a mint ez tiz teli zsákot tolt talicskán. Az éjjeli őr megkérdezte a kocsisat, hogy mit visz a zsákokban, mire Pohánka azt felelte, hogy búzát a malomba. Az őr azonban kíváncsi volt s megtapogatta a zsákokat, a mire Pohánka a talicskát ott hagyva, futásnak eredt. Az éjjeli őr által kibontott zsákokban a két vándorló holtteste volt, mind a kettőnek át volt metszve a nyaka s a zsákok korpával voltak kitöltve. Hajnalban az esetről értesítették a csendőrséget, mely első sorban az istállót kutatatta át, hol a kocsis ügyében a szalma között egy pénztárcát találtak, melyben két darab százaz és tizennégy darab tizes bankjegy volt, ezenkívül egy arany órát és láncot is találtak.

A megszökött Pohánkát még a reggeli órákban elfogták a Tiszaparti fűzesben. Beismerte, hogy a két vándorlót ő ölte meg és tőlük vette el az ágyában talált 340 forintot és az aranyórát, a hullákat pedig a Tiszába akarta dobni, de az éjjeli őr utját állta. A két meggyilkolt ember személyazonosságát még eddig nem lehetett megállapítani, valamint azt sem, hogy honnan került ez a sok pénz a két vándorlőhoz, mert alapos a gyanu, hogy ezek is bűnös uton jutottak a pénzhez és órához.

— **A Nobel-díj.** Kopenhágából távirják, hogy az egyenkint 200,000 koronára rugó Nobel-féle tudományos díjak közül az egyiket Finsen dán tanár, lupusnak a világosság által való kezelés feltalálója, a másikat pedig Pawlof orosz fiziológ fogja kapni, a kinek a táplálkozásról írt munkái világhírűek.

— **Fölfedezett gyilkosság.** Még e hó elején eltűnt Cernovichól egy duggazdag házalo zsidó Bramber Frigyes. A rendőrség mindenfelé kereste az eltűntet, de eredménytelenül. Ma végre két suhanc megtalálta a holttestet fej- és végtagok nélkül a „Habsburg hohe“-n. Ugy látszik rablógyilkosság áldozata lett a szerencsétlen, mert nagy pénzösszeg volt az elinduláskor nála s ez most hiányzik. A gyilkosokat kutatják.

— **Nagy tüzveszedelem.** Pétervárról távirtozzák: Penzaban tegnap megint három helyen pusztított a tűz. A lakosságnak majdnem fele kiköltözött a városból, a többiek pedig újabb tűzvesztől való félelmükben az utcákon, tereken, a külvárosokban és a folyó partján tanyáznak. A buinszki kerületben lévő Novija-Ajbeszi faluban tegnap szintén tüzvész volt, a melyben hat gyermek odaégett.

— **Tömeges mérgezés.** Nagy izgatottság uralkodik — mint nekünk írják — Szent-Tamás község lakosai között, hol tömeges mérgezési eset fordult elő, a melynek következtében eddig három gyermek halt meg. A meg-ejtett nyomozás az esetre vonatkozólag az alábbiakat derítette ki: Plavsics Tódor és Gerevics Mihály szent-tamási méhészek az elmúlt ősszel valami miatt összevesztek s azóta folyton arra törekedtek, hogy egymást megrontsák. Plavsicsnak az idén kevés méze volt, ellenben Gerevicsnek bőven termelt, úgy hogy Gerevics sokkal olcsóbban árulta a mézet. Ez a körülmény azután végkép kihozta sodrából Plavsicsot s elhatározta, hogy tönkreteszti vetélytársát. — Megtudta ugyanis Plavsics, hogy Gerevics a múlt héten szűrt mézet. Hogy bosszút álljon, több helyről arzenikumot szerzett be s éjnek idején feltörte Gerevics kamráját és a mérget a méz közé keverte. Gerevics mitsen sejtve, a múlt kedden megtartott hetivásárra kivitte a nagy bödön mézet, hol sokat eladott belőle. Dr. Szántó Vilmos községi orvost még aznap többfelé hívták gyermekekhez rögtöni megbetegedés miatt. Az orvosnak feltűnt, hogy mindenütt mérgezési tüneteket észlelt és valamennyi mézet evett. Özvegy Rajsli Ferencné a vásárolt mézet téstára tette, s abból három apró gyermekének adott enni, a kik rosszul lettek és még az orvosi segély érkezése előtt meghaltak. — A vizsgálat során rájöttek, hogy a Gerevicsstől vásárolt méz meg volt megmérgezőve, mit a hatóság le is foglalt. Kiderült az is, hogy Gerevics mézébe Plavsics keverte be a mérget. Plavsicsot a vizsgálóbíró rendelkezése a csendőrség letartóztatta.

— **Gazdátlan borraivalók.** Londonban sok olyan kávé- és teaterem van, a melyekben csupa előkelő családból való nő szolgálja ki a vendégeket. Így például van a Bondstreeten egy kávéház, amelyben csak katonatisztek leányait alkalmazzák pincéreknek. A helyiség budoirstilben van berendezve s nagyon kellemesen hat a látogatóra, a ki a délutáni tea-időben a poros és meleg utcáról ide belép. Elegáns ruháju előkelő hölgyek, hasonlóan öltözött s nagyobbára igen csinos, fiatal leányok szolgálnak ki

itt. Természetesen ki van zárva e helyeken a borraivalók adása, ám ha egy idegen véletlenül megis borraivalót hagy a tálcán, úgy távozása után körülbelül a következő jelenet játszódik le: A borraivalót fölfedezik, a kiszolgáló leány megrémül, jelentést tesz az étterem felügyelőjének, a korpust delictit valamennyien szemügyre veszik, előhívják a kávéház tulajdonosát, a derék ur megjelenik... Hogy aztán mi történik e boldogtalan pénzzel üzletzárta után? Az üzleti titok.

— **Cselédek eldorádója.** Chicagóban nemrég új munkás-egyesület alakult, mely a cselédek helyzetének javítása céljából a következő reformokat akarja meghonosítani: A cseléd munkája reggeli fél hat órakor kezdődik és az esti mosogatás után véget ér. Naponként két órai sétá, a vasárnapon kívül hetenkint legalább két szabad est. A hétfő „olcsó” nap lévén, ekkor a cselédnek szabadság adandó, hogy bevásárlásait végezhesse. A cseléd úgy női, mint férfi vendégeket fogadhatson és ilyenkor az asszony ne „háborgassa” őket. Ha panasz van, azt ne a cseléddel, hanem a munkásegyesülettel közölje. Az egyesület persze vagy a cselédet itéli pénzbírságra, vagy pedig az — urnót. Ha aztán az urnó nem fizet, akkor nem is kap cselédet, mert egyszerűen bojkottolják.

— **Az árvák jötevői.** Az aradi árvaházból két beteg leányka az idei nyáron öt hetet a parádi fürdőben töltött, hol a legmesszebb menő szíveséggel s jótékonyssággal találkoztak. Az ő nevükben Balázs Ferenc árvaházi igazgató lapunk utján mond köszönetet gróf Károlyi Mihálynak, továbbá a fürdőigazgatósnak, Prém Sándor dr. fürdő-orvosnak s Versey István ottani vendéglősnek.

— **Házassági szédelő.** A m. kir. állambizományosság értesítése folytán a belügym. miniszterintézet valamennyi rendőrhatalósághoz, mely leiratban felhívja azok figyelmét egy Müller József nevű, huszonnégy éves fiatalemberre, kinek az a „hivatása”, hogy kikémleni bizonyos vidékek gazdagabb családait, persze a lányos házakat s aztán mint letelepedni szándékozó földbirtokos mutatva be magát, addig udvarol a „házkisasszonynak”, míg sikerül holmi házassági ajánlatokkal bizonyos mennyiségű pénzt kicsalni s azután odább áll. A jeles urat különben országszerte körözik.

— **Furfangos atyafi.** Egy vidéki parasztemker tizezer koronára biztosította a házát tűz ellen. Történt, hogy a ház leégett, mire az atyafi a biztosító társulathoz ment és a tizezer korona kifizetését követelte. A társaság azonban csak fele értékűnek becsülte a házát, nem volt hajlandó kifizetni a pénzt és kijelentette, hogy már hater ezer koronáért is sokkal szebb házát lehet építeni. A paraszt végre is beleegyezett. Ez eset után nemsokára fölkereste annak a biztosító társaságnak egy ügynöke, s arra akarta rábeszélteni, hogy biztosítsa a feleségét tizezer koronára.

— Engem ugyan be nem csap többé, — mondta a gazda — már tanultam a káromon. Hisz ha meghal a feleségem, hiába kérném a tizezer koronát. Azt mondanak: nem ért annyit és hogy ezer koronáért sokkal szebb és jobb asszonyt tudnának szereznem.

Szólt és faképnél hagyta az ügynököt.

— **Sada Yacco otthon.** A japániai nagy művésznője, Sada Yacco és Otoljiro Kawakami társulatukkal hazaérkeztek Yokohamába. Az európai sikerek híre elérkezett Japánba is és így érthető, hogy a japán színészeket nagy óvációkkal fogadták odahaza. Legközelebb már két új darabban játszik Sada Yacco. Az egyik II. Károly angol királyról szól, a másikban pedig a szintársulat amerikai tapasztalatai van-felidulgozva. Ezzel a hírrel kapcsolatosan említjük meg, hogy Japán legkiválóbb drámaírója, Skinhichi Kawatake meghalt. Összesen 160 darabot írt, amelyek közül hét állandóan műsoron maradt.

— **Amerikaiasan.** Az alkoholizmus ellen kedves módon küzdenek a marklevillei asszonyok. A városkában három vendéglő van. Hogy az asszonyok a férjeiket eltiltsák a vendéglőbe való járástól, egy kissé szokatlan, de energiára valló eljáráshoz folyamodtak. Minden este rajtütöttek a férjek táborán, egy áldozatot elragadtak és a vendéglő előtt alaposan elpáholták.

Mindennap egy másik vendéglőt leptek meg és más-más férjet vertek el. Természetesen a férjek részéről a küzdelem meddő volt. Le is mondtak hát a háborus tervekről és esténként otthon maradnak.

Hogy őszinte kapitulálás ez, vagy csak csöfögés, azért az az amerikai újság a felelős, amely ezt a hirt megírta.

— **Az ibolya eredete.** Ósrégi hit szerint az első ibolya, a tavasz istennőjének nyomán fakadt. Egy keleti rege úgy magyarázza az ibolya eredetét, hogy Adám könnyéből keletkezett ez a szerény és illatánál fogva kedves virág, még pedig akkor, midőn Gábiel arkangyal kihirdette az Ur nevében a bűnbocsánatot és a kegyelmet. A görög hitrege így meséli el az első ibolya megszületését: Atlasz szép leányai közül a legszebbet meg akarta hódítani Apolló és az ellenálló szűzet üldözöbe vette. A szűz futva menekült a napisten elől és Zeushoz folyamodott segítségért. Zeus megsajnálta a szűzes tisztaságot (rágalmazók szerint: irigykedett Apollóra) és ibolyává változtatta az üldözött szép leányt.

— **A villamos zsebtolvaj.** Egy madridi zsebtolvaj teljesen új s felette zseniális módon űzte a zsebtolvajlás nemes mesterségét. A derék gentleman egyik kezében apró villamos batériát tartott, a melyet másik kezében levő cilinderekkel takart le. Ha az utcán aranyláncos, gyűrűs, vagy gyémánt mellűvel ékeskedő uriember jött szembe vele, feléje sietett és vidáman üdvözölte:

— Kedves barátom... de rég nem látalak...

S megszorogatta áldozata kezét, a ki erős villamos ütést érzett, elkabult s mire felocsudott kabultságából, a nyájas idegennek és aranyláncának már hült helyét találta.

— **Ujtás! Honisch L. István** cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti académiái tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománypalota.) Telefon 358. Minden vasár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é. közönség szíves figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **Kellemes meglepetést** okozunk azáltal, ha nász, születés-napi és egyéb alkalmi ajándékainkat Porter Vilmos koronás aruházában Aradon a Központi Szálloda épületében szerezzük be. Az ott kapható tárgyak rendkívül csinosak és feltűnően olcsók. Különböző már ismeretes, hogy alkalmi ajándékokban és gyermekjátékokban Porter Vilmos koronás aruháza, speciális bevásárlási forrást képez. A naponta beérkező rendelvények meg arról tanuskodnak, hogy mily erős a közönség bizalma Porter Vilmos népszerű vállalatához.

— **Köszönetnyilvánítás.** Cséna Flórián kurticai gör. ke. román tanító, a „Tanítók háza” és „Arva alapja” javára lelkészt levél kíséretében kezimhez 20 koronát szolgáltatott át. Nem mulasztatom el, hogy e 11 gyermekes családapának a nyilvánosság előtt is köszönetet ne mondjak példás áldozatkészségéért. Arad, 1901. augusztus 17. Kovács Lajos kir. a. tanfelügyelő.

Trebitsch Ignác ur a Magyar földhitelintézet igazgatója a Budapesten elhunyt **Lusztig Mór** emlékére koszorúmegváltás címen az aradi ízr. árvaház javára harminc koronát adományozott, mely nemes adományért ezuton fejezi ki őszinte köszönetét **Kohn S. N.** hitközségi alelnök.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy **Révész Nándor** könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselővel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Budapest főváros elsőrangú szállodája az Angol királynő szálló** (Deák Ferenc-utca 1) melyet különös figyelmébe ajánlunk a fővárosba utazó közönségnek. A szálló tulajdonosa: **Palkovics Ede** — mint értesülünk — jutányos árkedvezményben részesíti vendégeit.

— **x— Kiváló minőségű dinnyéket** szállítunk eszepszigeti kertészetünkől a következő árak mel-

letti: „Dunakícsés” legkiválóbb minőségű (turkesztan) (kréaszigeti ananasz) „Jókai ananasz,” 5 kilogrammos postakosarakban bórmentve utánvétel mellett 2.40 korona. 25 kilogrammnál nagyobb megrendeléseknél Tököl állomáson vasútra feladva, bruttó súlyt tisztán leszámítva utánvétel mellett kilogrammonként 16 fillérért, szeptember 1-étől kezdve kilogrammonként 10 fillérért. Legkiválóbb minőségű görögdió nye kilogrammonként 6 fillér. Csomagolás nem számítatik. Schlesinger és Palkovits, Budapest, (Thonet udvar.)

— **x— A régi keményítő-gyár átalakítása.** Az Ujterem-utcai keményítő gyár híre szerint nagyüzemi kocsigyára alakul át. **Schamberger László** aradi kocsigyáros a telepen levő épületeket gőzerőre különféle gépekkel rendezte be. A munkálatokat már meg is kezdi úgy, hogy a gyár ez év október havában üzembe is jön. Ilyen nagyszabású kocsigyár aligha lesz Délmagyarországon.

Halottak a szakadéokban.

— A sport legújabb áldozata. —

Arad, augusztus 17.

Valóban elgondolkozni való tünet, hogy az emberiségben minden, amit egyszer megpróbáltak, vagy amibe egyszer belefogtak, általánosságban vagy szórványosan, de előbb-utóbb elfajul.

Nem kell messzire menni, gondoljunk csak az ivásra. A jó ital kellemes és hatásában ártalmatlan, ha mértékletesen élvezed, s ime: hány ember lesz rabja az alkoholizmusnak! Ott van a kártyajáték. Szelidarcu öreg anyókák ártatlan paciencia-kártyát ragogatnak ki az ódivatú asztalkán, ahogyan ott ülnek mellette kemény, fehér főkötőskékkel a rojtos karos székben, s ime hány uri gavallért, hány embert, hány családot tett már tönkre, koldussá, földönfutóvá a kártyaszüvedély!

A szerelem mily édes, drága adománya a szeplőtlen anyatermészetnek! És ime, hány roncs jár-kél az utcán, hányat tologatnak enyhe éghajlat alatt levő üdülőhelyeken, akik mind-mind az elfajult szerelem áldozatai és gyászos emlékeztető hősei. A tudomány minő hatalmas fegyvere az embereknek, akik ő általa teremteték ezt a mai kort azzá, a micsoda. És, lám, hány örültje, mennyi százalmas futóbolondja volt már, van és lesz még a tudománynak;

De talán semmiben sincs legalább ez idő szerint, akkora és oly kézzelfogható, szembeálló elfajulás, mint éppen a sportban. A sport, mint testedzés, határozottan előnyére válik a szervezetnek, amelyet megedzés erősít. És mégis, mennyi nyomorékja van a különféle sportoknak! Hányan visznek valamely sportot túlzásba, ezzel nemcsak profanizálva magának az illető sportnak testedző, egészséges voltát, hanem egyuttal tönkretéve magukat is, elernyesztve izmaikat, megrongálva egész szervezetüket. Sőt bénává, testi nyomorékká téve nem egyszer magukat.

Mostanában nem is egy, vagy kettő, de egész csomó turista szerencsétlenségről kellett hirt adniok a lapoknak. — Intelligens, többnyire jómódu, vagy jobbállású uri emberek, akik az esztendő tíz hónapján keresztül minden idejüket arra fordították, hogy maguknak s hozzátartozóiknak minél kellemesebbé s kényelmesebbé tehessek az életüket, ilyenkor nyáron turista-ruhát vesznek magukra, szöges bakancsot huznak a lábukra és hosszú, hegyesvégű, hegymászó botot ragadván a kezükbe, nekiszaladnak a legmagasabb és legnehezebben megmászható hegyóriásoknak. Csak egy félrelépés, csak egy parányi megcsuszamlás, és a hegymászó bakancsostul, mászóbotostul menthetetlenül lebukfencezik a félelmetes magasságból, a szikláról, a biztos halál torkába a mély hegyszakadékba. Összetöri-zuzza magát; vége, meghal. Hiába sir utána az özvegyen

maradt szerető felesége, hiába sirnak az árvák; a férj, az apá, a családó nem jő vissza többé, onnan az Alpeselek, Kárpátok fősleges hegyszakadékaiból. Csak holtan, ha ugyan hozzá bírnak férni valahogy.

Es miért hait meg olyan nyomorult módon az a derék, becsületes ember? Akinek meleg otthona, kellemes élete, nyugalma, boldogsága, mindene megvolt, meglehetett volna odahaza; aki élhetett volna ki tudja meddig, zavartalan bókében, kellemes szórakozások és hasznos munkálkodás között, ha vesztég marad övéi körében; vagy ha legalább azzal beéri, hogy a kevésbbé életveszélyes hegyoldalakon áldozzon turista-szenvedélyének. Nem, neki szegénynek a legveszedelmesebb sziklák tetszenek; neki havasi gyopár kell, hogy utánakapjon, s odavesszen. Hát egészséges dolog ez? Hát egészséges az ilyen sport, amelynek mindegyre áldozatokra, emberéletre van szüksége? Hát egészséges emberek azok, akik holott önmagukkal, családjukkal s a társadalommal szemben még kötelességeik vannak — mindent otthagya, semmivel sem törődve, rohannak föl a hegyekre, meredek sziklákra, csak minél magasabbra, hogy aztán annál magasabbról és annál nagyobb mélységbe zuhanhassanak alá. Szegények! Ők is a ruhajtott szenvedély örök áldozatai. Uppen úgy, mint az ital, a kártya, a szerelem, a tudomány s más egyebek körül elfajuló szenvedélyeknek a rabjai.

Csak hogy amig emezeket szellemileg, erkölcsileg anyagilag, vagy szervezetenleg előbb tönkretesz, rommá rombolja a maguk szenvedélye; nekik a szegény, bátor, könnyelmű hegymászóknak megvan legalább az az „elég-tételük”, hogy — egészségesen halnak meg, mikor lezuhanak.

De hogy ez minő furcsa elégtétel, arról a hátramaradt özvegyek és árvák, vagy gyász-baborult édesanyák beszélhetnek a legéke-sebben.

TÖRVENYKEZÉS.

Pofon az iskolában.

— Az Aradi Közlöny tudóstíjázói. —

Arad, augusztus 17.

Érdekes ügygyel foglalkozott tegnap délután a nagyváradi törvényszék fellebbezési büntető tanácsa. **P. E.** róm. kath. lelkész az iskolában fegyelmi jog gyakorlás közben össze-vissza verte, földre tiporta s egy arczul ütötte kis tanítványát, a 9 éves **Pitlak** Karcsikát, hogy kibugyant a vére.

A tenkei járásbíróság 50 koronára ítélte a pedagógus tisztelendő, de a bántalmazott gyermek apja, **Pitlak** József megfelelőbbézte az enyhe ítéletet. A törvényszék, ahova a főbbezett pör került a mostani tárgyaláson fölmentette a bevádolt lelkészt, azzal az érdekes és mindenképpen feltűnő indoklással, hogy a lelkésznek, ki mint tanító működött, ily minőségben joga van a gyermek fölött az iskolában fegyelmet gyakorolni.

A vádlott nem jelent meg a büntető tanács előtt. A járásbíróság által felterjesztett iratok az esetet következőleg mondja el:

A lelkész, mint iskolaszéki elnök és hitoktató, folyó évi márczius hónap egyik napján bement a római katolikus népiskolába, hogy egy kis fiút levéllel a szomszéd községbe küldjön. Ott egy kis leány, a kinek szüleit a plébános ur ismerte, sírva lépett elébe és panaszkodott tanuló társára, **Pitlak** Karcsikára. Előadta, hogy a kis osztálytárs a plébános urra kompromittáló nyilatkozatot tett.

A szeretet vallásának papja éktelen dühre ragadtatta magát. Nekirontott a kis nebulónak, letépte a földre, össze-vissza rugdosta, hátba verta, majd felemelve a földről, vallomása szerint csak háromszor képen vágta.

A gyermek azt vallja, hogy jobbról-balról sűrű egymásután többször képen vágta a tisztelendő ur. Egy pofon végzetessé vált a kis Pitlák Karcásra, mert utána legott kibugygyant a füle vére, tiz napig szenvedett a gyermek, a mely idő alatt hallása is eltompult.

A törvényszék felelbiteli büntető tanácsa helyt adott a tenkei járásbírótság által figyelembe vett enyhítő körülménynek: hogy a tisztelendő ur *fegyelmi jogot gyakorolt*, amikor a gyermeket megfenyítette, sőt a fenytetés módját sem találta túlszigorúnak s ezen az alapon felmentette a vádlottat.

§ Falkai tárgyalása. A bíróság hamar végz a budapesti postásikkasztó bűnpörével. Mindössze hat napja, hogy *Falkai* Lászlót hazahozták Amerikából, a hova zsebében negyvenezer koronával szökött s már a főtárgyalást ki is tüzték ellene. A törvényszék ugyanis, tekintettel Falkai beismerésére s mivel a tényállás teljesen tiszta, mellőzött minden hosszúságú vizsgálatot és vádpanci eljárást s az ügyben *közvetlen főtárgyalást* tüzték ki. A ma hozott határozat szerint a tárgyalást már *e hó huszonhatodikán* megtartják s azon Falkait, kit a királyi ügyészség a büntetőtörvénykönyv 462. §-ába ütköző hivatali sikkasztás büntetével vádol, *dr. Várossy* Vilmos ügyvéd fogja védeni. A postakincstár kárára elsikkasztott summából tudvalevőleg több mint 38.000 korona megtért s így a váloságos kár alig kétezer koronára rug.

§ Két kaucióikkasztás. Pehány hónap előtt egész sor kaucióikkasztás miatt a budapesti rendőrség letartóztatta *Hölgye* Sándor ügynököt, majd utóbb *Spitzer* Lajost, a ki amannak cinkostársa volt a szélhámosságokban. A jómádarak, hogy a hálójukba csalt embereket kifosztassák, valami rongy lapot indítottak „Regénytárca” címmel és oda óvadékkal rendelkező alkalmazottakat fogadtak föl. Csak szolgát tizet szerződtettek s mindegyiknek szokatlanul nagy fizetést ígérve, de csak ígérve, tőlük 2-400 korona óvadékokat zsebeltek be. A rászedett embereknek aztán persze nemcsak hogy fizetést, de még munkát sem tudtak adni. Noha Hölgye és Spitzer ravaszul csinálták a dolgukat, a mennyiben áldozataik szerződéseskor kikötötték, hogy a kaucióként adott összegeket „a vállalatba befektetni” joguk van, a törvényszék látva e tisztán becsapásra irányuló szándékot, vád alá helyezte őket. A vádlottak ellen négyen a tiz káros szegény ember közül visszavonták a panaszt s így csak hat vád marad fenn a mai főtárgyalásra, a melyen *Cseke* bíró elnököl, a vádat *dr. Darócy* királyi ügyész képviseli és *dr. Grün* Ede ügyvéd a védő. A károsok: *Frei Márton* 400, *Grimmer* Károly 200, *Szeker* István 200. *Jakus Antal* 400, *Lefkovicz* János 400 és *Szikora* Lőrinc szintén 400 koronával. Az esetek és a tanuk nagy száma miatt a törvényszék ma nem fejezte be a tárgyalást, melyen a vádlottak azzal védekeznek, hogy ők a vállalatot eladták valami *Kereső* Jánosnak s ez a kauciók kifizetését helyettük magára vállalta. De a vádhatóság ezzel szemben arra hivatkozik, hogy *Kereső* teljesen szegény ember s Hölgye őt csak azért toltá a maga helyére, mert így kijátszani remélte a panaszosokat.

NAPIREND.

Augusztus 18. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Joákim oltalma. — Protestáns naptár: Joákim oltalma. — Görögkeleti naptár (augusztus 5.): Fábusz. — A nap két 4 óra 44 perckor, nyugszik 6 óra 49 perckor. — A hold két 9 óra 10 perckor, nyugszik 8 óra 14 perckor.
Augusztus 19. Hétfő. Róm. kath. naptár: Tul. Lajos. — Protestáns naptár: Tul. Lajos. — Görögkeleti naptár (augusztus 6.): Úr szine változása. — A nap két 4 óra 46 perckor, nyugszik 6 óra 48 perckor. — A hold két 10 óra 12 perckor, nyugszik 8 óra 40 perckor.
Időjárás. Légnomás reggel 7 órakor 759.2 milliméter, délután 2 órakor 760.0 milliméter. — Hőmérsék reg-

gel 7 órakor 759.2, délután 2 órakor 759.1. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 3. délután 2 órakor DK. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, csepeg, délután 2 órakor félderült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 2 milliméter kis zivatarral.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Derülés, melegebb, elvélve csapadék, zivatarok.

Szabadságairól emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület 1-es emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Breklyo muzeum helyisége mellett ülésterem.

Augusztus 18. A „Zaránd” kerékpáros-egylet kerékpár versenye a brád-nagyhalmgyi országuton. — A csermői önkéntes tűzoltó-egylet táncmulatsága (Kaszinó-kert.) — Az aradi cigányzenészek egyrészenek táncmulatsága (Csálai erdő.) — A simonyifalvai önkéntes tűzoltó-egylet nyári mulatsága (Schneider-vendéglő.) — Az aradvidéki kisdarnevelők körének választmányi ülése délelőtt 10 órakor (Demeter-utca.)

Augusztus 18—19. Az aradi szabóiparosok országos kongresszusa.

Augusztus 20. A Meteor aradi kerékpárklub kirándulása Makóra. — A borosjenői műkedvelő-íjáság műkedvelői előadásal egybekötött táncvigalma (Zöldkert.)

Augusztus 24. Az aradi szobafestő és mázoló segéd-táncvigalma (Szabó István kerthelyiség.)

Szeptember 3. Körjegyzőválasztás Kiszindján.

Szeptember 7—9. Az aradi polgári lövészegylet díjlövészete.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 17.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv gyöngye. Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermaza került forgalomba, változatlan árakra. Egyéb gabonanevek változatlanok, zab szállár. Időjárás forró.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	8.05—8.06
Buza 1902. áprilásra	8.46—8.47
Rozs októberre	6.71—6.72
Zab októberre	6.31—6.32
Tengeri augusztusra	5.27—5.28
Tengeri szeptemberre	5.31—5.32
Tengeri 1902. májusra	5.22—5.23
Repce augusztusra	13.75—13.85

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	8.05—8.06
Buza 1902. áprilásra	8.45—8.46
Rozs októberre	6.71—6.72
Zab októberre	6.31—6.32
Tengeri augusztusra	5.28—5.29
Tengeri szeptemberre	5.20—5.21
Repce augusztusra	—

Zárul 5 órakor:

korona	
Osztrák hitelrészvény	639.25
Magyar hitelrészvény	648.—
Leszámitolóbank részvény	429.—
Rima-Murányi vasúti részvény	447.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	639.—
Közúti vasút	575.—
Városi villamos vasút részvény	284.—

S z e s z ű z l e t.

— Augusztus 17. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 0/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslák: 12.80—13.— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 17. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 82—84 fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 90—92 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 90—92 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 90—94 fillérig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon fe.üll súlyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Könnyű páron-

ként 250 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Szeromai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli súlyban 88—90 érig. Közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 87—88 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 87—88 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak súly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm súlyra fillérekben értendőek. Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) súlyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40/0 vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (elő) súlyra vétetik irányadóknak.

Sertélszámla. Augusztus hó 14. napján volt készlet 45.334 darab, augusztus hó 15. napján felhajtattott 855 darab, augusztus hó 15. napján elszállítottott 1106 darab, augusztus hó 16. napján maradt készletben 45.083 darab. Üzlet: Kellemesebb.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsden.

Budapest, augusztus 17.

Magyar aranyjárdék 40/0	118.45
Magyar koronajárdék 40/0	93.15
Magyar arany 41/20/0	122.—
Magyar ezüst 41/20/0	100.60
Magyar keleti vasut	118.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	92.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeregsorszájegy kölcsön	173.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	144.—
Osztrák papírjárdék	98.75
Osztrák járdék ezüst	98.65
Osztrák járdék arany	118.—
Koronajárdék	95.75
1860-iki államsorszájegyek	140.—
Osztrák magyar bankrészvény	1670.—
Magyar hitelbank részvény	648.—
Osztrák hitelbank részvény	648.—
Osztrák-magyar államvasut	638.—
20 frankos arany (Napoleonodor)	19.05
Német birodalmi márka	117.15
London	239.56
Paris	94.90

Kerpel Izsó

több mint

40,000 kötetes

kölcsönkönyvtára

Aradon, Aitzél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

Telefon-szám: 407.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy kölcsönkönyvtáramat ismét több száz kiváló magyar, német, francia és angol művel szaporítottam.

Minden újdonság megjelenés után azonnal több példányban kapható.

Kölcsöndíj közönséges havi bérletre 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér. Ajánlom továbbá

ifjusági kölcsönkönyvtáramat,

mely minden számot tevő magyar, német és francia ifjusági iratot tartalmazza.

A kölcsöndíj a tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek ujak és tiszták.

Az összes jegyzékek ingyen.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek és tetszés szerint mennyiségben kaphatják a legújabb és legérdekesebb műveket. Az el- és visszaküldés lakattal elzárt ládikában igen könnyű és kényelmes kezeléssel történik.

Kiváló tisztelettel:

703

KERP EL IZSÓ

könyvkereskedése és kölcsönkönyvtára.

Gaál Lipót

Készítőkész

ARADON, Andrássy-tér 20. sz.
Alapítatott 1860-ban.

Szemüvegek, orroséptetők, lorgosettek, finom acsól, nickel tekenősbéka-ceont, doublé és a magy. kir. fémjelző hivatal által fémjelzött esüst és 14 karatos arany kerettel ellátva. A lencsék pedig a legfinomabb kettős optikailag esiszott üvegből és valódi hegyi kristályból készülnek.

Javítások és vidéki megrendelések a legpontosabban jutányos árakon eszközöltetnek.

Dus raktár minden szakmához tartozó árukból, n. m.: minihál és tábori látesővek, nagyító-üvegek (mikroszkop), hőmérők és légsúlymérők (Aneroid barometer), lázmérők orvosok számára, stereoskopek, pantoskopokból. Nagy választék stereoskop képekből. Az orvos által előírt szemüvegek és orroséptetők pontos méret után készülnek. 742

C S A R N O K.

Szabadulás.

Irta: **Abonyi Árpád.**

(Vége.)

Valamivel könnyebben lépkedett, s mintha hatalmas, széles vállairól is jócskán lekerült volna a félelem súlya.

Erteni kell egyébbaránt a dolgot, s a legény nem volt gyáva. A közönséges félelmet nem ismerte. Medvével, farkasokkal bármely pillanatban kész volt összekapni s a rövidebbet sohasem ő huzta. Összes viaskodásából mindössze egyetlen farkas harapás őrzött a balcombján, de föl sem vette. Bekente összerágott hegyi zsályával, leszoritotta valami gyanus tisztaságu len-ronggyal és megvolt. Az öreg Dobó elszörnyedt, a mikor meglátta.

— Ekkorra kutyaseb, a lobjóját, — riadt rá harraggal — azonnal takarodol a doktor urhoz és megmutatod neki . . . gazember . . .

— Ertem, domnu kapitány, — mosolygott szeliden az oláh.

— Hallatlan, micsoda nép ez a mokány! — korholta jó indulattal az öreg székely. — akkora sebet kap, hogy lónak is sok, s ihol ni, beköti kapcával, vagy mi az istennyilával hogy jó piszkos legyen! Pakolsz le izibe a doktor urhoz!

— Igenis, már megyek, — felelte engedelmesen Juon és ment. Persze, nem a doktorhoz ment, hanem vissza a havasra, a honnan jött. Kell is az ilyesminek doktor! Soha életében nem hallotta, hogy a havas gyermekei közül valaki doktorhoz vetemedett volna, ha baja volt. Ellenben meghaltak, ha kellett, nyugodalmasan, békességgel, mivelhogy halál ellen — ugymond az Irás — nincs orvosság. A nyolc vaneztendős Gavrilé Popu birkás — Isten nyugosztalja — már egy hete halott volt, a mikor kunyhója földjén ráakadtak. Bár igaz, hogy igen dongták szegényt a legyek, s szája, orra, szemei meg voltak telve hangyával, — de legalább nyugodalmasan halhatott meg, akkor a mikor neki tetszett.

Ilyesmitől nem nem félt az oláh. Fájának busongó melancholiájával gondolt a halálra, a melyben megváltást látott, és nem borzadalmat. A kaszárnyától azonban félt.

Az ismeretlen rém roppant arányuvá dagadt fantáziájában, a mely egyebekben, szegényes és tökéletlen volt. Ezt a rémet azonban még színezni is tudta és iszonyodott tőle. Mi ehhez képest a halál? Lám, hisz csak lézeng itt alant a földi ember — tanítja a templomban a pópá — az igazi boldogság ott tul vagyon és nem itt. Meghalni bizony emberiségesebb, mint szenvedve élni. Már pedig hol zudul nagyobb szenvedés a szegény oláh fiura, mint a kaszárnyában, a honnan nem látni a havast, virágaival a völgyet, s aranyszínű, kődbe burkolva, reggelenként a „Plasevica“ vörhenyes ormát? Mi ezek nélkül az élet, oh kegyelmes Jézus! Te tudod . . . semmi . . .

Juon sohajtott, s tündödvé bámult maga elé a földre.

Reggeli hét óra körül elhagyta a sziklát és gyorsan lesietett az alsó utra.

Ott a fényves szélén megállt, s hosszú nyelvű baltájára támaszkodva türelmesen várakozott, míg a kegyelmes asszony megérkezik.

Wolkonszky-Sellingen Anzelm Mária Ubald herceg felesége, született Altbürg-Holmershafen Wilhelmine grófnő kocsija néhány perccel nyolc óra előtt csakugyan megállt a fényves szélén, s a hercegasszony kiszállt. Senki sem kísérte. A kocsis alázatosan kalapot emelt és elhajtatótt. Juon szintén levette fejről kucsmáját, s úgy állt ott szorongó lelki aggodalommal a kegyelmes asszony előtt, a ki egy pillanatig hideg figyelemmel nézte, mint egy olajbarna kösznetet valamely szegény ember sirján.

A hercegasszony nyilván meg volt elégedve a szemlével, mert így szólt:

— Tedd föl a kalapodat.

— Kucsmám van, mariásza, — felelte bambán az oláh.

— Eh, bien . . . hát tedd föl a kucsmadat, — parancsolta könyvedén elmosolyodva a delnő, s intett, hogy vezesse. Kezdi a sétát.

Juon engedelmeskedett. Belépett a fényvesbe s csakhamar gyönyörű uton vezette tovább a hercegasszonyt, a ki igen jószágosnak

és leereszkedőnek mutatkozott. Nyulánk magas hölgy volt az urnő és nagyon sápadt. Melléből a melyek leányos formái majdnem fejletlenek voltak, időnkint száraz köhögés tolakodott ajkaira. Az oláh sajnálkozva csóválta fejét, s a maga gyermekes őszinteségével ekképen vigasztalta:

— Ne félj, mariásza, majd meggyógyulsz; a tolvaj Petrov felesége is úgy köhögött, hogy majd megszakadt és mégis meggyógyult. Igyál meleg kecsketejet, nincs jobb ilyenkor a meleg kecsketejnél.

A hercegasszony mosolygott, de nem válaszolt a jólelkű tanácsra. Juon aztán elérkezett a maga bajával is. Elmondta, hogy szeretne megszabadulni a kaszárnyától, tegyen szót érte az urnő. Inkább felkötöi magát a legelső fára, semhogy elnyelje az ördög torka, s itt kellesék hagynia a havast és a szabadságot. Fél a kaszárnyától, — szabadítsa meg az urnő, különben meg kell neki halnia menthetetlen.

A válasz hamar megjött.

— Nem tehetem, — felelte nyájasan a hercegasszony, — mert nem áll hatalmamban. De nagyon különösnek találok hogy egy ily erős, szép fiu annyira gyáva . . .

— Nem vagyok gyáva, — mormogta busan az oláh, s vállait vonogatva tette hozzá, — no, majd megszabadulok másképpen.

— Fölakasztod magad? — kérdezte tréfásan a delnő.

— Igen, mariásza, felakasztom magam, — felelte egyszerűen az oláh.

Mintegy félórás séta után a hercegasszony visszafordult. A fogat már ott várta az erdőszélén. Midőn felszállt, barátságosan intett Juonnak, s miközben a hintó a kastély felé gördült, fázékonyan burkolódzott selymes felöltőjébe, de kétszer is visszanézett. „Igazán szép fiu“ . . . lehelte elmélázva.

Juon egy darabig ott állingált az erdőszélén, azután megfordult és ugyan azon a meredek hegyi uton, a melyen odament, a „Plasevica“ felé kapaszkodott. Tehát mindennek vége! Ha még az ilyen nagy, hatalmas uri asszony sem tudja megszabadítani a bajtól, akkor csakugyan nincs segedelem: a „gura dracului“ be fogja nyelni és szétmorzsolja.

Juon szomorúan tekintett körül. Milyen szép a havas . . . Sziklái fái, virágai de drágák, be gyönyörűségek! — S mi jó a napfény, és a szabadság . . . a szabadság . . . Az oláh kihuzta nadrágszíját s néhány perc múlva ott függött remekbe formált oszlop teste a tölgyfafaon.

Feje körül egy bolondos pillangó játszadozott.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Aradi nyári szinkör.

Vasárnap, 1901. évi augusztus hó 18-án:

Délután 3¼ óraker, fél árakkal:

A párisi élet.

Operette 5 felvonásban. Irta: Meilhac és Halévy. Zenéjét szerzette: Offenbach Jakab.

SZEMÉLYEK:

Gondremarek Fenyéri Mór.	Urbain, Inas . Szadai F.
Matadores . . Boda Ferenc.	Karadek . . . Tolnainé.
Gardfeu . . . László Gy.	Gondremarkné Komlósy I.
Bobinet . . . Nemes S.	Gabriella . . . Felhő Rózai.
Gontran . . . Czakov V.	Metella . . . Mányai A.
Frick, cipész Rubos A.	Pauline . . . Tomcsányi R.
Alphonse . . . Solyom L.	Szobaleány . Hegyi K.

Kezdeté 3 és fél óraker.

Este 7¼ óraker, rendez árakkal:

A csikós.

Eredeti népszínmű 3 szakaszban. Irta: Szigligeti Ede. Zenéjét szerzette: Egressi Béni.

SZEMÉLYEK:

Karvasiné . . Kalocsa R.	Rózi, leánya Arkossyné.
Ormodi Asztol Nemes S.	Márton, csikós Ujházi Ede.
Ormodi Bence László Gy.	Andris, bojtár Arkossy V.
Szárnyai . . . Mezet Péter.	Ferke, bojtár Szöke S.
Torkos, jegyző Cakó Vilmos.	Georges . . . Szadai F.
Kis Bálint . . Bács Károly.	Labdacsné . . Tolnainé.

Kezdeté 7 és fél óraker.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel 5.10	Gyorsvonat reggel 8.18	Személyvonat reggel 6.05	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. o. 11.20	Személysz. tv. d. u. 3.56	Gyorsvonat délelőtt 11.51	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat este 9.35	Gyorsvonat este 7.11	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel 6.35	Gyorsvonat délután 12.11	Sohorstúrói reggel 6.59	Személyvonat d. o. 10.50
Soborsing délután 2.04	Személyvonat d. u. 4.30	Radnáról délután 2.38	Gyorsvonat délután 4.05
Radnái este 6.35	Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57	Gyorsvonat délelőtt 8.05
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel 6.20	Személyvonat d. o. 11.56	Vegyesvonat d. o. 10.43	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat este 10.55	Személyvonat éjjel 10.55	
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat d. u. 4.09	Személyvonat reggel 8.38	Vegyesvonat este 7.00
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel 6.25	Vegyesvonat d. u. 12.06	Borossebesről szv. r. 8.03	Vegyesvonat d. o. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20		Személyvonat este 6.56	

NYILTÉR.*

Egyéves önkéntesi-

felszerelések minden fegyvernemhez
a legjutányosabb áron és szép kivitelben készíttetnek
az I. délmagyarorsz. egyenruházati intézetben
KOLARITS NÁNDORNÁL,
Temesvárott. 990
Arjegyzékek bérmentve.

IGEN FONTOS

a téli ruhák, bundák, szőnyegek
biztos megóvása.

Moly-pusztítókat

ajánljuk
50 fillér, 1 korona és 2 koronás dobozokban.

Svábok, Bolhák, Rusznik, Legyek, Poloskák

és más hasonló házi férgek biztos kipusztítását hirneves

ROVAR-PORUNKKAL

lehet elérni.
30, 50, 80 és 1 korona 50 filléres dobozokban.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése
ARADON.

A közelgő iskola idényre
ajánljuk legjobb minőségű
fehérneműinket
leányka és fiuk részére.

Az idény előrehaladottsága miatt a legújabb és legjobb
mosó krettonok, zeffirek, delain és piquék
mérsékelt árban kaphatók.

Maradékok pénteken délután félárban.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

Arad, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

☞ Nagy választék szőnyeg-, függöny-, paplan- és matraczokban. ☞

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel,
és nyomerő szabályzóval. A munka képesség
20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.

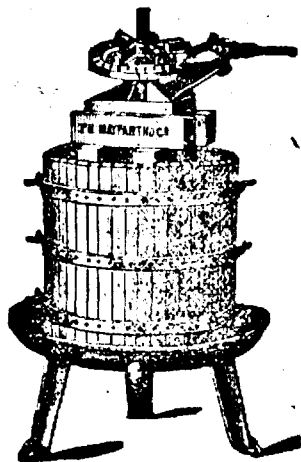
Szőlő és gyümölcs zuzók

és bogycs morzsolók.

Teljesen felszerelt

szüretelő készülékek

Szőlő és gyümölcs őrők. Aszaló készülékek
gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó
és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szab.
önműködő „SYPHONIA” gyümölcs és szőlő-
vessző permetezők.

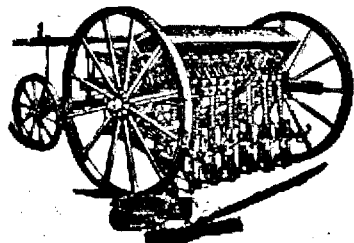
szőlő ekék.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű

„**AGRICOLA**”

(tölvetőkerék-rendszer) vetőgép. Min-
dennemű mag- és különböző magmennyi-
ség számára, váltókerék nélkül, dombon
vagy síkon, a legkönnyebb járás, legna-
gyobb tartóság és mind a mellett a legol-
csóbb ár által tűnnek ki.

A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé.
Különlegességeket szén- és szalmaprések-kézi használatra, kukorica mor-
zsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és bo-
ronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkalmazása mel-
lett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kir. szabadalmazott mezőgazdasági gépgyárak vasöntvény és
vashámorművek

Alapítva 1872.

750 munkás.

BEOS, II. Taborstrasse 71.

Kittüntetve több mint 400 arany-, ezüst- és bronzéremmel, az összes nagyobb
kiállításokon. — Részletes árjegyzék és elismerő levél ingyen. — Képviselek
és viszont elárúsítók kerestetnek. 844

Hidegvizgyógymód 15 jegy 6 frt.
1 jegy 0.50 frt.

Villamfényfürdő csusz, (rheuma), elhi-
zottság, köszvény el-
len. — 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1.25 frt.

Szénsavas fürdő szivbajok, vérszegény-
ség ideggyengeség,
meszesvérek. — 15 jegy 18 frt, 1 jegy 1.50 frt.

Moor fürdő rheuma, nőbajok. — 15 jegy 18
forint. 1 jegy 1.50 forint.

Svédgyógytorna görbe hátú és gyenge
gyermeknek. — Meg-
egyezés szerint.

Napfürdők direct e célra magas kerítéssel el-
különített szabad helyen. Utána lan-
gyos fürdő a betegség neve szerint,
az orvos által meghatározott fokkal.
Hatása a nap vegyi sugarainak az anyagcserét fokozó befolyá-
sában áll. Gyenge szervezetűek, idegesek, csuzosak, elhízottak
jó eredménnyel használhatják. 1 fürdő 80 kr. (a langyas fürdő
beleértve), 15 jegy 10 frt.

Belégzések Tüdő- és gégebajok.

Dr. Hecht

orvosi intézetében, Zrinyi-utca 3. sz.

Szöllőtulajdonosok figyelmébe!

Hordók

használtak, kijavított állapotban árméltóan kaphatók, míg a készlet tart, alanti czégnél.

NEUMAN TESTVÉREK

ARADON.

1000

B.-Csabai Termény- és Áruraktár Részvénytársaság B.-Csabán.

Ajánljuk a t. termelők és kereskedőknek világos, száraz, szellős és tágas raktárhelyiségeinket

gabonák, kereskedelmi árúk és iparczikkek
beraktározására.

A raktárak befogadási képessége 80000 mmázsa és árúk be vagy kiraktározása minden hétköznapon reggel 6 órától esti 7 óráig végezhető.

A beraktározott gabonákra, kereskedelmi árúkra vagy iparczikkekre olcsó kölcsönök azonnal adatnak és ez által ugy a termelők, mint a kereskedők jobb árak bekövetkeztéig a kényszereladástól megóvatnak.

Csaba vasuti állomással közvetlen vágányösszeköttetésünk van és a vasuton érkezett árúkra **reexpeditio-kedvezmény** nyújtatik, melynek kihasználására a t. közönséget különösen figyelmeztetjük.

Az árúk kezelése a leg gondosabban és olcsó díj felszámítása mellett történik és kívánatra az árúk adás-vételét is közvetítjük.

Vasuton érkező árúknál czimzettként mindig a B.-Csabai Termény- és Áruraktár Részvénytársaság nevezendő meg a fuvarlevélen.

Tájékoztató felvilágosítás az áruraktári intézőségénél, továbbá B.-Csabán: a Bekés-Csabai Takarékpénztár-Egyesületnél vagy Aradon: az Aradi Ipar- és Népbanknál bármikor nyerhető.

A B.-Csabai Termény- és Áruraktár Részvénytársaság
Igazgatósága.

A nő szépség emelésére, tökéletesítésére a fenntartására a legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyértékű és zairmentes készítmény a...

Margit-Créme.

Rövid idő alatt szüntet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtájkát (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kiszimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üdöbajos arczszínt kölcsönöz.

Hamiltásoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamiltások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetés szöveg is az anyamnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csak oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a méltóságú m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4980. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlitatnak. Felelőséget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykeresleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyant, olmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt, szappan 35 kr., guder 60 kr., arozviz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamiltásoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak

Kapható minden gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben.

Szépség és egészség.

Kinek van szeplője?

pattanás vagy bármilyen folt az arczán, használja a teljesen ártalmatlan Rozsnay-féle világhírű

Serail-arczkenőcsöt,

mely az arczbirt rövid időn fehérré, tisztává és üdöré teszi. Egy tégely ára 70 kr. Egy kis tégely ára 35 kr. **Serail-szappan** egy drb. 80 kr. **Serail-hőgyör** egy doboz 70 kr. Kiváló és valódi **Epszappan** egy drb. 40 kr.

Étvágytalanság és gyomorgyengeség gyógyítására ezek mennek **Karlsbadba** holott ezt a czélt itthon is elérhetik **Rozsnay M.**

PEPSINBORA

használatát által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 frt 6 kr.

A t. cz. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságszobrot ábrázolja.

K a p h a t ó:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógytárában **Arad, Szabadság-tér.**

Budapestben: **Török József és dr. Egger Leo „Nádor”** gyógyszer-táraiban, valamint minden magyarországi gyógyszerárban.

1895—1901.

Hirdetmény.

A cs. és kir. 7-ik hadtest lovassági dandárja hadgyakorlatait f. évi augusztus 19-től 25-ig bezárólag fogja Arad és Szabadhely közötti területen megtartani.

Figyelmeztetjük mindazon Arad-külhatárbeli földtulajdonosokat vagy bérlőket, a kiknek földjein vagy

vetésében ezen gyakorlatok által kár okozatnék, ezt a kárt, a kár okozásától számítva 24 óra alatt Arad sz. kir. város katonai győztályánál (városház, délkeleti oldal földszint) bejelentésük, mert a később bejelentett károk figyelembe vételét és megtérítettni nem fognak.

Arad sz. kir. város tanácsa, 1901. évi augusztus hó 18.

A városi tanács.

Egy nagy nemesi birtok

Nagyvárad vasuti állomástól 1 1/2 órányira kocsival, jó csinált uton; terjedelme 6000 h. ebből 2000 h. szántó, jelenleg 2000 h. kivágott erdő, a mely irtás által elsőrendű szántóvá alakítható, mert kitünő fekete pihent föld, és 2000 hold őserdő, bükk-cser- és tölgyfával. Van 4000 öl kész vágott tűzifa, a mely mindenkor eladható. Gyönyörű emeletes uri kastély 20 szobából, egy nagy park által körülvéve. Több holdas beültetett nagy szőlő, melyből elsőrendű bor természetik már több év óta. Dohánytermesztésre kitünő talaj, ugyszinte nagyon sok makk terem, az idén bebizonyíthatólag 1000 drb. sertés hizlalásához elegendő termett meg. A gabonatermesztés kitünő, idei termés 5—6 mm. holdankint. A birtoknak jó karban levő gazdasági épületei vannak. Ára 725.000 frt fundus instructussal. Teher 450.000 frt. olcsó bankpénz amortisatióra. A vételhez csupán 100.000 frt. szükséges, a maradvány igen kényelmes fizetési feltételek mellett. A szomszéd községek lakosai a birtokot parcellázva óhajtják, és oly árt ígérnek, hogy ily módon 900.000 frt. érhető el, de a tulajdonos beteg ember lévén, nem megy bele a parcellázásba, inkább olcsóbb árban, de egyszerre óhajtja eladni. Fiatalabb erőnek igen ajánlatos volna, hogy parcellázza, s így könnyű módon 200.000 frtot rövid időn belől szerezhethet meg.

Alkalom most nyílik egy ily kitünő birtok vétele által a tőkét jól elhelyezni, mert családi körülmények miatt eladó a birtok. — Bővebb felvilágosítást alólírott nyujt.

Keresek azonnali megvételre több nagyobb terjedelmű 10—12 holdas szőlőt lakházzal, kolnával, stb. a Hegyalján; lehet: Világoson, Muszán, Magyarádon, Kovaszinczon, Kuvinban, vagy Galsán. Eladni szándékozók a pontos leírást, utolsó árt, fizetési feltételeket velem közölni sziveskedjenek.

Rosenberg Károly, ügynök.

1011

Eötvös-utca 12.

**Nagyszebeni uri család
eltogad
teljes ellátásra
gyermekeket,**

akik ott középiskoláikat könnyen végezhetik, és így a német nyelvet elsajátíthatják.

Havi díj 60 korona.

Czim a kiadóhivatalban. 1061

Nagy borpincze kiadó.

Az aradi gör. kel. román püspökmege tulajdonát képező **Arad, Zrinyi-utca 4/b. sz. ház** alatti két kijáratu

nagy borpincze

f. é. november 1-től

haszonbérbe adatik

egészben vagy kétrészre osztva.

Bővebb felvilágosítást ad a házmester és a püspöki iroda **Batthyányi-utca 1. sz. alatt.**

Arad, 1901. augusztus 17.

1072 **A házfelügyelőség.**

Kiadó!
A Bocskay-téri 6-ik számú
házban 1056
egy vízvezetékkel ellátott
pincze
azonnal bérbe vehető.

Bővebbet a házmesternél.

**1 használt
Wertheim-szekrény
megvételre 1070
kerestetik.**

Ajánlatokat kérünk „G” betű alatt e lap kiadóhivatalába.

Két gyermek

(fiu vagy leány)

teljes ellátást kaphat.

Ugyanott egy

butorozott szoba is

kiadó.

Tudakozódni lehet ifj. Klein Mór czégnél. (Fehér Kereszt szálló.)

**Tölgy-
és bükk-mag
kiadó.**

Bővebben lehet értekezhetni: uradalomnál Walemárén posta: Gurahoncz. 1074

**Eladó
házak és telkek!**

A Kápolna-utca 26., 27., 28.

szám alatt, urasági bérházak építésére alkalmas

telkek és házak,

valamint a

Választó-utca 21/a számú

ház

nagy telekkel,

mely urasági konyhakertészetre is alkalmas

egyenként vagy egészben is,

eladók.

Értekezhetni a tulajdonossal Kápolna-utca 26—27. számú házban. 1013

2505—1901. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A battonyai kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az orosházi takarékpénztár és a csatlakozott végrehajtatóknak, Kulik János, illetve jegyutódja Huszár Márton végrehajtást szenvedő elleni 142 korona kövekvetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék (a battonyai kir. járásbírószág) területén lévő, a Tótbanhegyesi 256. sz. tjkvben 1+3. sz. alatt fekvő, 269/a. hrsz. ingatlanra 476 kor. és a pusztábanhegyesi 194. sz. telekjkvben A + alatt foglalt 1004/51 hrsz. ingatlanból a Kulik Jánost illetett fele részére az árverést 996 koronában ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1901. évi szeptember hó 10-ik napján délelőtti 11 órakor Tótbanhegyes községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 20% át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3393. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánátpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Battonya, 1901. évi június hó 4-ik napján.

A battonyai kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság, kihirdeti

1071 **Battonyai kir. albiró.**

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon első díjakkal kitüntetett szépitőszere a

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉME

Bámulatos rövid idő alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot, bíbrosot, bőrvörösséget és mindennemű arcizletálatlan-ságot.

Használata által kisimítja az arczon a ránczokat s ifju arczszínt, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdéséget kölcsönöz és így a szépség ápolásánál eddig utolérhetetlen hatásu.

A Hajós-féle Ibolya-crème nem zsiradék és ennek következtében nappal is használható.

Ára 1 tégelynek 50 kr.

Az Ibolya-crème hatását nagyban emeli az ugyanazon szerekből készült és rendkívül kellemes illatu

Ibolya-crème szappan 4 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ

(Bian de Violette de Hajós.) Ezen hygienikus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérítést és rózsaszínben tündéklő varázsszínű kölcsönöz. Egy üveg 50 kr.

A képzelhető legfinomabb és leggyöngédebb alkotórészekből álló: jól tapadó és teljesen ártalmatlan poudert az

IBOLYA-HÖLGYPOR

Ára 60 kr. Kapható fehér, rózsaszín és krém színben. Készítményeim a párisi és londoni hygienicus kiállításokon, aranyérmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve. — Sok hálaíratokkal elismerve!

Óvakodjunk hamisítástól! Kapható a kőszitő és foltkialtásnál

Hajós Árpád

gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriumában.

ARAD, Andrassy-tér 22. szám, a megyeházzal szemben és VOJTEK és WEISZ uraknál.

* Páris 1900. GRAND PRIX. Páris 1900. *

Városi és megyei Telefon 208.	Karolina-utca 7.	Városi és megyei Telefon 208.
Ifj. Haggemacher Henrik budafok-kőbányai sörfözde aradi sörfőraktára ajánlja		
Dr. Telbisz János kir. keresk. törv. hit. vegyész ur által elősínert legkellemesebb üdítő és tápláló		
Góliát maláta-sörét		
saját töltésű palackjaiban.		
Különösen mell- és gyomorbajosok figyelmébe!		
Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. vegyész ur nyilatkozata: „A Haggemacher-féle Góliát maláta-sört vegyvizsgálatom alapján főleg magas extrakt és maláth cukor (malitase) tartalma következtében a legkitűnőbb maláta-sörök közé sorozom.”		
Kapható nagyobb fűszerüzletekben.	Karolina-utca 7.	Kapható nagyobb fűszerüzletekben.
* 1896. ÁLLAMI ARANY-ÉREM. 1896. *		

Legkellemesebb üdítő és tápláló ital.

Mell- és gyomorbajosok szives figyelmébe.

A legjobb
MOSÓSZÓF
mégis csak a valódi.

Henkelféle Fehérítő Szikso
teljesen mentes
chlor mentes

Sok káros anyag, úgy mint: Chlor, Chloral, Lüg, szez stb. ran a gazdaságunknál kerül. neméhez és ezeket rongálják a Henkelféle Szikso teljesen ki van téve.

A fehérneműnek ártalmatlan, a szennyét könnyen távolítja el, sok munkát, szappant takarít, a sok dörzsölést mellőzve. Tehát a ruhát könnyű vakító fehérre teszi, köznek sem ártalmas és különösen alkalmas laosányok és pedókat tisztításához is.

Egyedül elismerő Ausztria-Magyarország részére:
Gottlieb Voth, Bécs III/L.

Mindenütt kapható.

909

Jencs-féle
Narancsvirág-Crème.

Teljesen ártalmatlan és biztos szer azeplő, pattanások, májfoltok, bőrtarka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepedéstől; megszünteti az arc és kéz vörösségét. Rendesen használva, a ránczos arczbőr simává, üdévé teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idezi elő az arczbőr fényességét. Ára 1 korona. A hozzávaló Narancsvirág Poudre doboza 1 korona. Kapható:

Jencs Vilmos
„Szt. János” gyógyszerárban
Budapest, II., Széna-tér.
Főraktár: Dr. EGGER „Nádor” gyógyszerár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

71

BERGER-féle GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában nagy sikerrel alkalmaztaták

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-előőr, koszos bőrdükkütek, ugyazintan orr-rezesség, olvar, fagydag, lábizzadás, fej- és szálalkorpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fa-kátrányt 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Csak azok sikerülésevégett határozottan Berger-féle kátrány-szappan megrendelése a az ismert védjegy, a Berger-féle kátrány-szappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.
A gyerekek kátrány-szappan az arczbőr tisztításához, a gyermekeknek valamennyi fejbetegségei ellen (főleg muhthalmu bőrtisztító, mosás és fürdés-szappan mindennapi használatul szolgál

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan
25% glicerín tartalommal és finom illattal. Ára minden fajtak használatul egy 25 kr., dobozban 3 db 1 frt, 6 db 1 frt 80 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendő: **Bence-szappan** a bőr finomítására, **Borax-szappan** pattanások ellen, **carbóli-szappan** a bőr simítására himlőhelyesknél és mint fertőtlenítő szappan **Berger-féle fenyő fürdő-szappan** és **fenyő-piper-szappan**, **Berger-féle gyermek-szappan** az egész korú részre (25 kr.) **lethylol-szappan** rheuma és arcvörösség ellen, **szepítő szappan** igen hathatós, **Tannin szappan** lábizzadás és hajkibullás ellen. **Fog-szappan** kőcsőgben, 1. sz. rendez fogaknak, 2. sz. dohányosoknak. Ára 30 kr., a legjobb fogtisztító szer. A többi Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a rópiratokra. Csak Berger-féle szappanokat kell illetőleg utalunk a számtalan hatástalan utáztatok vannak, Gyár és főraktár: G. Hell & Comp. Treppan

2426—1901.

Árlejtési hirdetmény.

Uj-Szent-Anna község által építendő

óvoda-épület

felépítési munkálata árlejtés útján

folyó évi augusztus hó 22-én

a község házában délelőtt 9 óra-kor kiadatni fog.

Tervezet, költségvetés és feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Uj-Szent-Anna, 1901. augusztus hó 12-én.

Zorád Ferencz, jegyző. Oster János, bíró.

Nagy-Kamarás község

jegyzői irodájában, a jegyzői teendőknél némiúeg jártas

egy községi és egy jegyzői irnok

1901. évi szeptember hó 1-étől alkalmazást nyer.

Javadalmazása a községi irnoknak havi 40 korona, a jegyzői irnoknak havi 30 korona fizetés mosás és ágyneműn kívül teljes ellátás.

Nagy-Kamarás, 1901. augusztus 12.

Fikler József, jegyző. Vigh András, bíró.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD, Színház-épület.

„A f e c s k é h e z”,

Vászon és fehérneműek.

	Korona.
Rumburgi vászon (54 rőfös)	48.00—95.00
Creas és irrhoni vászon	9.50—22.00
3/4 alsó lepedő vászon méterenk.	1.30— 2.20
10/4 paplan lepedő „ „	1.60— 2.80
Törülközők méterenként	—55—90
„ duccatja	7.00—12.00
Ásztali készletek 6 személyre	8.50—22.00
Női chiffon, vászon és batiszt	
ingek	1.35—12.00
Női chiffon Corsetta	2.00—12.00
Női alsó szoknya és nadrág	2.00— 9.00
Ágyhuzat chiffon vagy vászomból	16.00—85.00
Alsó lepedő darabja	2.30— 3.60
Fegyházban kötött jó harisnya	
fekete és színes 3 pár	2.00
Zsebkenő ajour széllel	4.00

Valódi „Schroll”-féle chiffon gyári áron, végben vagy méterenkint.

Elvém: Nagy forgalmat olcsó és szolid árak mellett elérni.

Az összes cikkekből minták vagy egyes darabok legnagyobb készséggel vidékre is küldetnek.

Gyermek kelengye költségvetéssel kívánatra készséggel szolgátok.

200 koronás menyasszonyi kelengye.

	Korona.
6 db ing díszítve	21.60
6 db hálókötös himzéssel	20.40
6 db nadrág	19.20
3 db alsó szoknya	13.20
12 db zsebkenő fehér vagy színes	8.—
12 pár harisnya fekete	13.20
2 ágykészlet szépen kiállítva	28.—
6 db nanking tollhuzat	10.60
6 db alsó lepedő	17.20
2—6 személyre damast készlet	18.80
2 kávé teríték színes	9.20
12 db törülköző, szepességi	12.—
12 db konyharuha	4.80
12 db portörő különböző puha	5.—
2 db nyári paplan	8.60
összesen korona	210.—
5 százalék pénztári kedvezmény	10.—
Netto összeg korona	200.—

Menyasszonyi kelengyék rendelésre 200—2000 koronáig.

Legszébb czérna csipkék és himzések nagy választékban.

Alkalmi vétel: 1 vég angol fonal 17 korona.

Városi és megyei telefon szám 10.

Eladó

50 éve fenálló élénk forgalmu vendéglő!

mely áll: nyári helyiség, befásított nagy udvar, szaletli és tekepályával, téli helyiség 3 szobából, lakás 2 szoba, konyha, éléskamara, nagy borpinczéből, szilárdan épült jó karban levő ház, betegség miatt

örök áron eladó.

Bővebbet özv. Knapp Károlyné tulajdonosnénál, Fácán-utca 7. szám. 596

186—1901. szv. szám.

Hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. ministeriumnak rendelkezése folytán a nagykőrösi, verseczi, békéscsabai, bajai és dorosmai m. kir. méntelep osztály részére 1901. november 1-től 1902. október hó 31-ig szükségrendő kenyér, zab, széna, esetleg muhar ágy és alomszalma kőolaj és keménytüzifa szállításának biztosítása végett 1901. augusztus 27-én délután 1 órakor alulirt parancsnokságnál írásbeli zárt ajánlati árlejtés fog tartatni. A közelebbi feltételek a nyilvános helyeken kifüggesztett hirdetményekből kivehetők, vagy pedig alulirt parancsnokságnál, valamint a fentnevezett méntelep osztályoknál megtekinthetők, ahonnan a föltételeket tartalmazó hirdetmény fölhívásra megküldetik.

Nagy-Kőrös, 1901. június hóban.

Nagykőrösi magy. kir. állami méntelep
Parancsnokság.

936

Vérszegénység, sápadtság, ideggyengeség

ellen

biztos hatásu gyógyszer felnőttek, valamint gyermekeknél

az

Kellemes ízű! **Umbertó** Nem keserű!

China-vasbor.

Az Umbertó-bor China és vasat, e két leghathatósabb gyógyszert a legjobb minőségű borban feloldva kellemesen adagolva tartalmazza, mely erejénél és kellemes ízénél fogva a gyógyulást nagyban elősegíti.

Vérszegények, különösen hölgyek, sápkóros gyermekek, valamint gyöngéledők és lábadozók ne mulasszák el egyszeri kísérlettel meggyőződni e kiváló gyógybor hatásáról. — Az **Umberto** China-vasbor egyszersmind gyomorerősítő, sőt vérszegény betegeknek egyetlen étvágygerjesztő és kitünően emészthető gyógyszernek bizonyult.

Egy félliteres üvegnek ára 1 frt 20 kr.

Nyilatkozat.

Tek. Hajós Árpád urnak Arad. Örömmel értesitem, hogy Umbertó china vasbora betegeimnél, különösen ideggyengéknél, neurastheniában szenvedőknél meglepő jó hatással volt.

Szeged, 1901. február 10.

Tisztelettel

Dr. Zápori Nándor.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten.

Délmagyarország részére egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az „Isteni gondviseléshez”

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Városi és megyei telefon 208.

Városi és megyei telefon 208.

Egy éves

önkéntesek

teljes felszerelését

a legelegánsabb kivitelben

és

legjutányosabb árak mellett

elvéállal

SCHÄFFER HENRIK

1021 ARADON, Andrassy-tér (Bing ház)

a szentháromság szoborral szemben.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

Arad,

Andrassy-tér

14. szám.

TELEFON

139. sz.

100 kiló

elsőrendű, darabos

bükk-faszén

bérmentve házhoz szállítva

2 frt 20 kr.

Városi és megyei telefon 179.

Szabadalmazott hámfák.

A n. é. közönség becses figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét fölhívni a legmodernebb berendezésű és a legmagasabb igényeket kielégítő

kocsi gyáramra

(Erzsébet körut)

a melyben igen előnyös árak mellett készítek és javítok mindennemű

kocsikat, (hintókat)

illetve e szakmába vágó munkákat.

Gyáramban készült mindennemű új munkákért 2 évi jótállást vállalok.

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

SCHAMBERGER LÁSZLÓ,

magy. kir. technológiát végzett kocsigyártó mester.

Több aranyérem és elismerő levél.

1002 Árjegyzék Ingyen és bérmentve.

Méltányos árak.

Egy drb. tömör fából hajlitott keréktalpak.

Legizlésebb kivitelű kocsik.

Automobil és motor-kocsik.

Legtartósabb lényezés.

Kerekekre azél sínvasak.

Alapított 1845.

Férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe

szívettel ajánlja elősmert

legjobb minőségű áruit.

Nagy választék

bel- és külföldi

gyapju-szövetekből.

Mérték szerinti megrendelések BUDAPESTEN saját műhelyeimben kifogástalan kivitelben készíttetnek. 134

Telefon 457.

Alapított 1845.

Telefon 457.

NEUMANN.

Szabott árak!

Szabott árak!

Keresek

egy

3 esetleg 4 szobából

és kellő mellékhelyiségekkel álló

lakást

november 1-ére,

lehetőleg a Wesselényi és Batthyányi-utcák közelében.

Czimek a kulturmérnöki hivatalba adandók. 1046

TROPON a legjobb tápláló és erősítő szer.

TROPON ötszörte táplálóbb, mint a hus, melynek legfontosabb részét: fehérnyéjét tartalmazza.

TROPON növeli az egészségesek testi erejét, megakadályozza a betegek elgyöngülését, siettetni az údulók megerősödését.

TROPON megbecsülhetetlen mind-ama betegségekben, melyekben könnyen emészthető és bőséges táplálékra van szüksége a betegnek.

TROPON nélkülözhetetlen táplálék azért mindazoknak, kiknek rossz a gyomruk, betegek a beleik, gyöngyök az idegeik, a kik vérszegények, községek, tüdőhajosok, cukorbetegségek és más olyan bajokban szenvednek, melyek a fontos ételekkel való táplálkozást lehetetlen teszik.

TROPON nemcsak a legjobb, hanem a legolcsóbb fehérnyékészítmény is. Ára: 100 grm. 1 kor. 20 fill.

TROPON kapható minden gyógyszerárban. 337-2

Kiadó üzlethelyiség.

Pankotán,

a város főterének legélénkebb helyén fekvő

(volt Rigler-féle sarok házban)

jelenleg Néczin R. Tsa által bérelt divat-üzlet

helyisége

lakással együtt

folyó év november hó 1-től

kiadó.

Bővebbet Soltz Gyulánál Pankotán 1026

Középiskolába járó

fiúk

előnyös feltételek mellett

teljes ellátásra

felvétetnek.

Czím a kiadóhivatalban.

József főherceg-ut 12 sz.

házunkban lévő

saroküzlet

és hozzátartozó

souterrain helyiség

(ez idő szerint Bran N. A-féle festékkereskedés) 1050

november 1-től kezdve

kiadó.

Fodor és Reisinger.

Bámulatos újdonság!

325 db 1 frt 95 kr.-ért.

Egy pompás aranyozott óra elegáns lánczsal, három évi jótállás mellett, egy „Laterna Magica” 25 érdekes képpel, 1 igen finom nyakkendő-tü simli brillant-kövel, 1 keleti gyöngyökből való nyakék, a legmodernebb női ékszer patent zárral, 1 finom bőr pénztárca, egy nagyon elegáns szivarszipka, 1 double-arany kézelő-és ingomb-garnitúra, 1 finom zsebkés, 1 finom tolette-tükör tokban, 20 darab a levelezéshez szükséges tárgy és még 200 darab különböző apróság, mely minden háztartásnál elkerülhetetlen. Az érdekes 325 darab tárgy, melyek közül maga az óra megéri a pénzt, megkapható 1 frt 95 kr. utánvétellel az előfizetésnél.

S. Kohane

KRAKKAU (Galiczia.)

POSTFACH 72. 933

Ha a küldött áruk nem felelnek meg, a pénzt visszaadják.

Egy

malom-ispán

azonnali belépésre

kerestetik.

Referenciákkal ellátott ajánlatok Holländer Sámulhez Csermőre intézendők. 1090

Négy

faszállító hajó

eladó.

Bővebbet 1046

Kintzig Jánosnál

Konopon.

Veszek Zálogcédulakat!!

Ékszertárgyak

Arany-, Ezüstneműk, Gyémánt és Brillántok a legutányosabb árban kaphatók: 1046

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerésznél ARAD, Templom-utca, Minorita-palota.

Ugyanott

tört arany, ezüst, drágakövek, bármilyen ékszertárgyak, a legmagasabb árban megvételnek vagy új tárgyakra átcserelelnek.

Veszek Zálogcédulakat!!

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

árúháza.

Utazó köpenyegek

legújabb kivitelben,

selyem, batiszt, sephir

ingblousok

nagy választékban.

Alapított 1875. Iutányos árak! Telefon 238.

STERNA.

Aradi nyomdásznyelvtársaság könyvnyomdája.